

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
HUMANITARINIS FAKULTETAS
LIETUVIŲ KALBOTYROS IR KOMUNIKACIJOS KATEDRA

Giedrė Grikštienė

Studijų programos *Lietuvių filologija*

IV kurso studentė

KOMPIUTERIJOS TERMINŲ DARYBA IR KIRČIAVIMAS

Baigiamasis bakalauro darbas

Darbo vadovas lekt. Algirdas Malakauskas

Šiauliai, 2012

TURINYS

Įvadas	3
I. Terminai, jų klasifikacija	5
II. Vienažodžiai kompiuterijos terminai: daryba ir kirčiavimas	7
1. 1-osios kirčiuotės vienažodžiai kompiuterijos terminai.....	7
1.1. Lietuviški paprastieji (pirminiai) žodžiai.....	7
1.2. Lietuviški priesaginės darybos terminai.....	8
1.3. Lietuviški galūninės darybos terminai.....	9
1.4. Lietuviški priešdėlinės darybos terminai.....	10
1.5. Lietuviški sudurtiniai terminai.....	11
1.6. Tarptautiniai ir hibridiniai vienažodžiai kompiuterijos terminai.....	11
2. 2-osios kirčiuotės vienažodžiai kompiuterijos terminai.....	15
2.1. Lietuviški paprastieji (pirminiai) žodžiai.....	15
2.2. Lietuviški priesaginės darybos terminai.....	15
2.3. Lietuviški galūninės darybos terminai.....	17
2.4. Lietuviški sudurtiniai terminai.....	18
2.5. Tarptautiniai ir hibridiniai vienažodžiai kompiuterijos terminai.....	18
3. 3-iosios kirčiuotės vienažodžiai kompiuterijos terminai.....	21
4. 4-osios kirčiuotės vienažodžiai kompiuterijos terminai.....	23
III. Sudėtiniai kompiuterijos terminai: struktūra ir kirčiavimas	25
1. Dvižodžiai sudėtiniai terminai.....	25
2. Keliažodžiai sudėtiniai terminai.....	31
3. Sudėtinių terminų kirčiavimo ypatumai.....	32
Išvados	34
Šaltinis ir literatūra	36
Santrauka	38
Priedas	40

IVADAS

Plėtojantis kompiuterijos mokslui, sparčiai plinta ir jo terminija. Kadangi ši terminija gana nauja (plg., pavyzdžiui, su kalbotyros terminais), ji įvairuoja, turi sinonimų, kyla klausimų dėl jos norminimo. Vartosenoje išlieka populiariesni skoliniai ir sunkiai prigyja kai kurie lietuviški atitikmenys. Kazimiero Gaivenio teigimu, „bet kurios srities pradinio terminijos kūrimosi didžiausia yda yra ne jos įvairavimas, bet pernelyg didelis atitolimas nuo lietuvių kalbos ir jos norminimo tradicijų“ (Gaivenis 2002, 10). Taigi kuriant kompiuterijos terminus būtina laikytis kalbinių ir loginių terminijos reikalavimų.

Tobulėjant technologijoms kompiuterijos terminija yra nuolat gausinama ir tobulinama, svarbu ją tinkamai susisteminti ir sunorminti. Pirmieji šios srities žodynai pasirodė XX a. antroje pusėje. Pirmasis toks žodynas išleistas 1971 m. – „Rusų–lietuvių–anglų kalbų skaičiavimo technikos žodynas“ (V. Kairys, A. Kaminskas, Z. Kudirka ir kt.), vėliau pasirodė dar keletas: 1997 m. „Aiškinamasis anglų–lietuvių kalbų kompiuterijos terminų žodynas“ (A. Kirejevas), 2000 m. „Aiškinamasis kompiuterijos terminų santrumpų žodynas“ (K. V. Paulauskas), 2003 m. „Šiuolaikinių kompiuterinių programų ir tinklų žodynas“ (V. Žalkauskas) ir kt.

Pirmasis „Enciklopedinio kompiuterijos žodyno“ leidimas pasirodė 2005 m. (V. Dagienė, G. Grigas, T. Jevsikova), antrasis – 2008 m. Tai papildytas, pakoreguotas žodyno leidimas, jo apimtis beveik padvigubėjo. Aprašyta apie keturis tūkstančius kompiuterijos terminų ir leksinių vienetų. Pateikiama terminų apibrėžtys, paaiškinimai, iliustracijos. Taip pat sukurtas ir elektroninis žodynas (<http://www.likit.lt/term/enc.html>).

Šio **darbo objektas** – kompiuterijos terminai, išrinkti iš „Enciklopedinio kompiuterijos žodyno“ antro papildyto leidimo. **Darbo tikslas** – ištirti ir aprašyti kompiuterijos terminų kirčiavimą ir darybą. Surinkti pavyzdžiai tiriami aprašomuoju analitiniu, darybinės analizės ir skaičiavimo **metodais**. Tikslui pasiekti keliama tokie **uždaviniai**:

- 1) išrinkti kompiuterijos terminus iš „Enciklopedinio kompiuterijos žodyno“;
- 2) suskirstyti terminus į vienažodžius ir sudėtinius;
- 3) vienažodžius terminus suskirstyti: pagal kirčiuotes ir išanalizuoti jų kirčiavimą; pagal kilmę ir darybos būdą;
- 4) sudėtinius terminus suskirstyti pagal žodžių skaičių ir išanalizuoti pagal žodžių ryšio reiškimo būdą ir prijungiamojo žodžio ryšio reiškimo būdus.

Anot Angelės Kaulakienės, kompiuterijos terminijos kūrimosi pagrindinės ypatybės yra „pagrįstoji sinonimija (kai vartojamas tarptautinis ir lietuviškas terminas sąvokai pavadinti) ir variantiškumas“ (Kaulakienė 2006, 23). Daugiausia kompiuterijos terminų yra anglų kalba, todėl kuriant terminus ja ir remiamasi: pasirenkamas skolinys arba daromas lietuviškas terminas.

Kalbos atžvilgiu svarbu, kad terminas atitiktų lietuvių kalbos gramatiką, būtų sunormintas darybos ir kirčiavimo atžvilgiu, kad būtų paisoma kalbos grynumo principo (mažėtų nemotyvuotų skolinių).

Šiame darbe kompiuterijos terminai nagrinėjami trimis atžvilgiais – kirčiavimo, sandaros ir kilmės. Tiriama tik tokie terminai, kurie yra išreikšti daiktavardžiais ar daiktavardiniais junginiais. Šių terminų daryba ir kirčiavimas nagrinėjami, remiantis daiktavardžių darybos ir kirčiavimo bendraisiais principais. Analizuojant žodžių darybą remiamasi Vinco Urbučio, Stasio Keinio darbais. Nagrinėjant terminų kirčiavimą daugiausia remiamasi Antano Pakerio darbais. Kompiuterijos terminų darybos ir kirčiavimo klausimais rašyta nedaug. „Enciklopedinio kompiuterijos terminų žodyno“ pirmame leidime pateiktų terminų kirčiavimo klaidas yra aptaręs Algirdas Malakauskas. Kiti mokslininkai šiuos terminus nagrinėjo sinonimijos ir vartosenos aspektais, šiomis temomis straipsnių yra parašę Angelė Kaulakienė, Valerijonas Žalkauskas, Gintautas Grigas, Vilija Celiešienė, Eglė Dumšienė ir kt.

Bakalauro **darbą sudaro**: įvadas; referuojamoji dalis, kurioje aprašomi terminų šaltiniai, darybos būdai ir kirčiavimas; tiriamoji dalis, kurioje analizuojami kompiuterijos terminai; išvados; šaltinis ir literatūra; priedai, kuriuose pateikiami terminai abėcėlės tvarka. Tiriamoji dalis suskirstyta į du skyrius pagal terminus sudarančių žodžių skaičių. Pirmajame tiriamosios dalies skyriuje analizuojami vienažodžiai terminai, šis skyrius suskirstytas į keturis poskyrius pagal kirčiuotes ir kiekvienos kirčiuotės terminai aptariami pagal kilmę ir darybos būdą. Pagal kilmę vienažodžiai terminai suskirstyti į lietuviškus, tarptautinius ir hibridinius. Antrajame tiriamosios dalies skyriuje analizuojami sudėtiniai terminai, kurie skirstomi į poskyrius pagal žodžių skaičių, taip pat išskiriami būdingiausi jų tipai, struktūra.

I. TERMINAI, JŲ KLASIFIKACIJA

Anot Kazimiero Gaivenio, „terminas yra įvardijamasis kalbos vienetas, kurio turinį atskleidžia termininės reikšmės apibrėžimas“ (Gaivenis 2002, 13). Terminus nuo paprastų žodžių skiria ne vienas požymis, bet kelių jų visuma. Apibrėžiant terminą dažniausiai pasirenkami keli esminiai skiriamieji šios sąvokos požymiai, pvz.: sąvokos pobūdis, tiksliai apibrėžta reikšmė, sąvokos specialumas, vienareikšmiškumas, sinonimų neturėjimas ir kt.

K. Gaivenis išskiria siaurąją ir plačiąją termino sampratą. Siauroji senesnė ir labiau paplitusi, kai terminai pavadinama mokslines sąvokas, o plačiąją prasme termino paskirtis – pavadinti bet kurios srities sąvokas kaip tam tikros sistemos narius.

Terminus galima grupuoti pagal įvairius pagrindus – turinį, formą, funkcijas ir t. t. Formos atžvilgiu terminai skirstomi į vienažodžius (vientisinius) ir keliažodžius (sudėtinius). Vienažodžiai terminai gali būti paprastieji žodžiai arba dariniai. O dariniai pagal darybos būdą – priesagų, galūnių, priešdėlių vediniai ir dūriniai. Dvižodis ar daugiažodis terminas gali būti bet kurio gramatinio ryšio (derinimas, valdymas, šliejimas) įvardijamasis žodžių junginys.

Turinio atžvilgiu terminai skirstomi į rūšinius ir gimininius, kurie yra visada tarp savęs susiję. Tarpusavio santykių atžvilgiu terminai skirstomi į hiperonimus (gimininius pavadinimus rūšinių pavadinimų atžvilgiu), pvz., žodis *spygliuotis* žodžio *pušis* atžvilgiu; hiponimus (rūšinis pavadinimus gimininio pavadinimo atžvilgiu), pvz., žodis *pušis* žodžio *spygliuotis* atžvilgiu ir ekvonimus (vienodo lygmens terminus), pvz., žodžiai *pušis* ir *eglė* (Gaivenis 2002, 17).

Terminai dažniausiai skirstomi pagal mokslo ar žmonių veiklos sritis, pvz.: botanikos, ekonomikos, geografijos, kalbotyros, kulinarijos, teisės ir t. t. Daug rečiau terminai pavadinami pagal objektus, pvz.: dirvožemio, vandentiekio terminai.

Terminų negalima atsieti nuo jų apibrėžimų. Termininė reikšmė nesutampa nei su žodžio leksine reikšme, nei su termino apibrėžimu. Terminizuotas žodis gauna naujų semų. Kiekvienas terminas turi turinį (reikšmę, kurią atspindi apibrėžtis) ir formą (atskiro žodžio ar žodžių junginio pavidalu).

Terminus dar galima skirstyti pagal jais įvardijamos sąvokos pobūdį (kategoriją), pvz.: objektų, procesų, ypatybių, dydžių ir matavimo vienetų pavadinimai. Terminais dažniausiai eina daiktavardžiai, tačiau terminų žodynuose dažnai pateikiama šiek tiek būdvardžių, veiksmažodžių,rieveiksmių, dalyvių. Prieveiksmiai, būdvardžiai ir dalyviai gali eiti tik sudėtinių terminų dėmenimis, bet savarankiškais terminais jie nelaikytini. Sudėtiniai terminai dažniausiai įvardija rūšines sąvokas. Terminų žodynuose ir standartuose ilgiausi sudėtiniai terminai – septynžodžiai. Moksliniuose tekstuose pasitaiko dar ir ilgesnių, vadinamųjų aprašomųjų sudėtinių terminų (Gaivenis 2002, 17).

Taisyklingumas – tai vienas svarbiausių kalbinių terminų reikalavimų. Tai kirčiavimo, rašybos, gramatikos, žodžių darybos, gramatinimo ir vartojimo taisyklių taikymas sudarant ir vartojant terminus. Taip pat terminams keliami tikslumo, sistemiškumo, trumpumo, stilistinio neutralumo, darybinio patogumo reikalavimai.

Pagrindiniai terminų šaltiniai yra: savos kalbos leksika (praplečiant ar susiaurinant leksinę žodžio reikšmę); naujadarai (galūnių, priesagų, priešdėlių vediniai, sudurtiniai terminai); kitų kalbų terminai (senieji skoliniai, tarptautiniai žodžiai). Stasys Keinys prie šaltinių dar mini ir gretimų mokslo sričių terminus, taip pat pabrėžia savos kalbos priemonių svarbą, ypač bendrinės kalbos žodyną ir liaudies kalbą, naujadarų darybą (Keinys 2005, 231).

Technikos terminija turi visų rūšių darinių. Stasys Keinys teigia, kad „žodžių daryba yra neišsemiamas kalbos turtinimo aruodas, be kurio negalima būtų patenkinti mokslo, technikos ir apskritai gyvenimo keliamų reikalavimų kalbai“ (Keinys 2005, 183). Dariniai sudaro didžiąją dalį lietuviškų vienažodžių terminų.

Kompiuterijos terminija kuriama dviem būdais: panaudojant savus leksikos išteklius ir skolinantis terminus iš kitų kalbų. Pagal šiuos būdus skiriama savoji (lietuviškos kilmės) ir skolintoji (nelietuviškos kilmės) terminija. Taip pat dar yra sudaroma ir hibridų, kurie turi ir savos kilmės, ir skolintų žodžių dalis.

Terminai žodynuose dažniausiai pateikiami sukirčiuoti, tačiau kirčiuotės nėra nurodomos (išimtis – Kazimiero Gaivenio ir Stasio Keinio „Kalbotyros terminų žodynas“ (1990) ir Reginos Kvašytės „Mokomasis terminologijos žodynėlis“ (2005). Terminai paprastai kirčiuojami laikantis kodifikuotų bendrinės kalbos kirčiavimo normų.

II. VIENAŽODŽIAI KOMPIUTERIJOS TERMINAI: DARYBA IR KIRČIAVIMAS

1. 1-osios kirčiuotės vienažodžiai kompiuterijos terminai

1.1. Lietuviški paprastieji (pirminiai) žodžiai

Paprastieji (pirminiai) žodžiai – tai savos kalbos žodžiai, virtę terminais. Lietuviški žodžiai terminizuojami praplečiant arba susiaurinant leksinę žodžio reikšmę. 1-osios kirčiuotės pirminių žodžių žodyne rasta penki. Jie kirčiuojami pastoviai, negalūninis kirtis išlaikomas visose šių žodžių formose, kirčio pastovumą rodo daugiskaitos naudininko ir galininko kirčiavimas, pvz.: *káukė – káukėms, káuokes*. Rasti terminai yra su šiomis galūnėmis: *-a (plùnkсна), -ė (áibė, gáirė, káuė), -is (šėšėlis)*.

1.2. Lietuviški priesaginės darybos terminai

Lietuviški priesaginės darybos terminai pagal darybos reikšmę ir pamatinių žodžių pobūdį skiriami į tam tikras terminų darybos kategorijas. S. Keinys skiria veiksmažodžių (veiksmų pavadinimai, įrankių pavadinimai, veikėjų ir veiksmažodinės ypatybės turėtojų pavadinimai, veiksmo rezultato pavadinimai, vietų pavadinimai) ir vardažodžių (ypatybių pavadinimai, vardažodinės ypatybės turėtojų ir profesiniai asmenų pavadinimai, deminutyvai, vietų pavadinimai, kuopiniai pavadinimai ir pavadinimai pagal kilmę ir priklausymą) vedinius (Keinys 2005, 22). Darinių gausumu išsiskiria priesagos *-imas* ir *-ymas*.

Priesagos *-imas* vedinių žodyne rasta 31. Dažniausiai jie turi veiksmo pavadinimo reikšmę, vediniai daromi iš daugiaskiemenių pamatinių veiksmažodžių, tiksliau, „iš tų veiksmažodžių, kurių būtojo kartinio laiko kamienas, neskaitant priešdėlio ir sangrąžos rodiklio, susideda iš dviejų ar daugiau skiemenų“ (Pakerys 1994, 42), pavyzdžiui: *atsisvéikinimas (: atsisvéikino), apdorójimas (: apdorójo), apvālinimas (: apvālino), dērinimas (: dērino), glaūdinimas (: glaūdino), lietūvinimas (: lietūvino), liūdijimas (: liūdijo), patikėjimas (: patikėjo), rāginimas (: rāgino)*.

Antri pagal dažnumą yra priesagos *-ymas* vediniai. Priesaga segama prie mišrinių veiksmažodžių, kurių bendratis yra triskiemenė su priesaga *-yti (naršýti)*, o esamojo laiko trečiasis asmuo dviskiemenis (*nařšo*), reiškia tą patį kaip ir vediniai su *-imas (nařšymas –* reiškia veiksmo pavadinimą). Šie vediniai perima pamatinių veiksmažodžių būtojo kartinio laiko formų kamieno kirtį ir priegaidę (*nařšė – nařšymas*). Tai veiksmažodiniai vediniai. Šios priesagos vedinių rasta 7: *atsākymas (: atsākė), braižymas (: braižė), išdėstymas (: išdėstė), nařšymas (: nařšė), pėrpildymas (: pėrpildė), ródymas (: ródė), saištymas (: saištė)*.

Priesagos *-tojas* vedinių yra 5: *naudótojas* (: *naudóti*), *prižiūrėtojas* (: *prižiūrėti*), *programúotojas* (: *programúoti*), *stebėtojas* (: *stebėti*), *valdýtojas* (: *valdýti*). Šie veiksmažodžių vediniai, nusakantys veikėjų ir veiksmažodinės ypatybės turėtojų pavadinimus, turi pastovų kirtį.

Priesagos *-inè* vedinių rasta 4: *nósinè* (: *nósis 1, nósims*), *rāktinè* (: *rāktas 2, rāktams*), *stīlinè* (: *stīlius 2, stīliams*), *šiūkšlinè* (: *šiūkšlè 2, šiūkšlèms*). Šie vediniai remiasi 1 ar 2 kirčiuotės pamatiniais daiktavardžiais, kurių dgs. naud. kamieno yra kirčiuotas priešpaskutinis skiemuo. Reiškia vardažodinės ypatybės turėtojų pavadinimus, pavadina įvairius daiktus.

Priesagos *-yba* vedinių tėra 3: *daugýba* (: *dáuginti*), *dalýba* (: *dalýti*), *tarnýba* (: *tarnáuti*). Visi šių priesagų vediniai turi kirčiuotą tvirtapradę priesagą. Vediniai turi šias reikšmes: apibendrinta tam tikros rūšies veiksmų visuma, organizuoti procesai; atitinkama žmonių veiklos sritis.

Priesagos *-ynas* vedinių yra 2: *dienýnas* (: *dienà*), *žinýnas* (: *žinià*). Vediniai yra pastovaus kirčiavimo, pavadina įvairius daiktus, kurie gali būti suvokiami kaip vietų pavadinimai.

Kiti priesagų vediniai turi šias priesagas:

-sena: *veĩksena* (: *veĩkti, -ia, -è*), *bũsena* (: *bũti, yrà, bùvo*). Išlaiko pamatinių žodžių kamieno kirtį ir priegaidę. Tai veiksmažodžių vediniai, veiksmų pavadinimai.

-èlis: *ĩsiláužèlis* (: *ĩsiláužè*), *nevỹkèlis* (: *nevỹkès*). Reiškia ypatybės turėtojų pavadinimus, žymi asmenis, turinčius menkinamąją reikšmę. Vediniai išlaiko veiksmažodžių būtojo kartinio laiko ar veikiamųjų būtojo kartinio laiko dalyvių kirtį ir priegaidę.

-tis: *pértrauktis* (: *pértraukti*), *skĩltis* (: *skĩlti*). Tai veiksmažodžių vediniai, kurie reiškia veiksmų pavadinimus; „šios priesagos vedinių reikšmė yra apibrėžtesnė, specialesnė, pats pavadinamasis veiksmas neretai vyksta tik tam tikrą laiko tarpą arba tik tam tikroje srityje“ (Keinys 2005, 29). Jie kirčiuojami pastoviai, išlaiko pamatinio veiksmažodžio tvirtapradę priegaidę.

-lè: *apgáulè* (: *apgáuti*). Išlaiko pamatinio veiksmažodžio kirtį ir priegaidę. Tai veiksmažodžių vedinys, nusakantis veiksmo pavadinimą.

-enybè: *pirmenýbè* (: *pĩrmas*). Šios priesagos vediniai kirčiuojami taip pat pastoviai. Pavadina tam tikrą būklę, padėtį, padarytas iš skaitvardžio *pirmas*.

-ybè: *savýbè* (: *sāvas*). Terminas padarytas iš įvardžio.

-iklis: *pérjungiklis* (: *pérjungti, -ia, -è*), padarytas iš priešdėlinio veiksmažodžio, turinčio kirčiuotą priešdėlį *per-*. Nusako įrankio pavadinimą.

-lius: *ĩstèklius* (: *ĩstèkti, ištèko*), turi apibendrintą priešdėlio kirtį, padarytas iš priešdėlinio veiksmažodžio, kirčiuojamas pastoviai. Nusako veiksmo rezultato (ir objekto) pavadinimą.

-ėjas: gavėjas (: gauti, gāvo). Kirčiuojamas tvirtapadiškai. Reiškia veikėjo ir veiksmožodinės ypatybės turėtojo pavadinimą, veiksmožodžio vedinys.

-ga: prėiga (: prieiti). Nusako veiksmo pavadinimą, veiksmožodžio vedinys.

-ta: jūosta (: jūosti). Turi pastovų kirtį, padarytas iš tvirtapradės šaknies veiksmožodžio. Įrankio pavadinimas, veiksmožodžio vedinys.

Pirmosios kirčiuotės lietuviškų priesaginės darybos terminų rasta 105, daugiausia vedinių su priesaga *-imas* (70). Didžioji dalis terminų yra padaryti iš veiksmožodžių (97), mažiau iš vardažodžių (8). Darybos kategorijos pagal vedinių skaičių išsidėsto taip: veiksmų pavadinimai – 83, veikėjų ir veiksmožodinės ypatybės turėtojų pavadinimai – 7, vardažodinės ypatybės turėtojų ir profesiniai asmenų pavadinimai – 5, vietų pavadinimai – 2, įrankių pavadinimai – 2, veiksmo rezultato pavadinimai – 4.

1.3. Lietuviški galūninės darybos terminai

Galūnių vediniais yra laikomi tokie žodžiai, kurių galūnės, kaip pagrindinė kaitybos priemonė, kartu turi ir žodžių darybos funkciją. Galūnių vediniai pagal darybos reikšmę ir pamatinių žodžių pobūdį skirstomi į veiksmožodžių ir vardažodžių vedinius. Būdingos galūnės:

-a: atāskaita (: atsiskaityti), išnaša (: išnėšti), įtrauka (: įtrāukti), nūoroda (: nuródyti), nūostata (: nustatýti), pagálba (: pagélbėti), pérklausa (: pérklausti), pérnaša (: pérnešti), pértvarka (: pértvarkyti) ir kt. Šie galūnių vediniai padaryti iš daugiaskiemenių pamatinių priešdėlinių veiksmožodžių. Dažniausiai turi apibendrintą priešdėlio kirtį. Nusako veiksmo rezultato, veiksmų, įrankių, vietų pavadinimus.

-as: āsakas (: atsakýti), įtaisas (: įtaisýti), įrašas (: įrašýti), iñtarpas (: įteĩpti), prīerašas (: prirašýti), prīevadas (: prīvesti), užpildas (: užpĩldyti), užraitas (: užraitýti). Pastovų kirtį turi šios galūnės daugiaskiemieniai vediniai, iš pamatinių veiksmožodžių perėmę priešdėlius *į-, prie-, už-*. Nusako veiksmo rezultato, įrankių pavadinimus. Dviskiemieniai nepriešdėliniai vediniai yra pastovaus kirčiavimo: *īeškas (: ieškóti, īeško, ieškójo).*

-is: ātvaizdis (: atvaizdúoti), įvykis (: įvỹkti), nūokrypis (: nukrỹpti), pókalbis (: pakalbėti), póslinkis (: paslinkti, pasislinkti), póžymis (: pažymėti). Daugiaskiemieniai vediniai sudaryti iš priešdėlinių veiksmožodžių, turi pastovų kirtį. Nusako veiksmų pavadinimus.

-ė: prīemonė (: pri-si-manýti), térpė (: teĩpti, -ia, -ė, tárpas). Tai vediniai iš veiksmožodžių, turintys pastovų kirtį. Nusako veiksmo įrankių, vietų pavadinimus.

Iš pirmosios kirčiuotės vienažodžių lietuviškų galūninės darybos terminų išsiskiria keturių galūnių vediniai. Daugiausia galūnės *-a* vedinių – 21, mažiau *-as* vedinių – 19, *-is* vedinių – 6 ir galūnės *-ė* tik 2 (iš viso – 39). Kirčiuojami pastoviai, dažniausiai turi apibendrintą priešdėlio

kirtį. Visi yra veiksmažodžių vediniai, nusakantys veiksmo rezultato, veiksmų, įrankių, vietų pavadinimus.

1.4. Lietuviški priešdėlinės darybos terminai

Vincas Urbutis teigia, kad daiktavardžių daryboje priešdėliai vienintele darybos priemone paprastai neina, dažniausiai papildomai dar įeina galūnė (Urbutis 2009, 260). Visi priešdėlių darybos terminai yra padaryti iš daiktavardžių. Būdingi priešdėliai:

po- : *póaibis* (: *áibė*), *póaplankis* (: *āplankas*), *pólangis* (: *lāngas*), *pómedis* (: *mēdis*), *póraidis* (: *raĩdė*), *póraštė* (: *rāštas*), *pósąlygis* (: *sąlyga*), *pósritis* (: *sritis*), *pótinklis* (: *tiñklas*). Vediniai, padaryti iš konkrečios reikšmės lietuviškų daiktavardžių, pavadina įvairius konkrečius dalykus arba daiktus, esančius arba dedamus po daiktu ar dalyku, žymimu pamatiniu žodžiu, kiti vediniai pavadina sudėtinę dalį. Pastoviai kirčiuojamas priešdėlis. Būdinga galūnė *-is*.

pro- : *prótarpis* (: *tárpas*). Pavadina tam tikrą erdvę, vietą, kirčiuotas priešdėlis, neišlaiko pamatinio žodžio galūnės.

prieš- : *príešsąlygis* (: *sąlyga*). Pavadina tai, kas yra pamatiniu daiktavardžiu žymimo dalyko priekyje erdvės arba laiko atžvilgiu, taip pat kirčiuotas priešdėlis, keičiasi pamatinio žodžio galūnė.

prie- : *príevardis* (: *vaĩdas*). Pavadina dalyką, esantį prie pamatiniu žodžiu žymimo dalyko, kirčiuotas priešdėlis, neišlaiko pamatinio žodžio galūnės.

į- : *įrankis* (: *rankà*). Pavadina daiktą pagal vietą, į kurią jis dedamas.

at- : *ātspalvis* (: *spalvà*). Šis naujadaras žymi pagrindiniu žodžiu pasakyto dalyko niuansą (Lietuvių kalbos gramatika 1965, 433).

ant- : *añtraštė* (: *rāštas*). Pavadina tai, kas yra virš daikto, reiškinių, kuris žymimas pamatiniu daiktavardžiu.

Visi priešdėlių vediniai padaryti iš daiktavardžių, dažniausiai kirčiuotas priešdėlis. Daugiausia rasta priešdėlio *po-* vedinių – 9, kitų (*pro-*, *prieš-*, *prie-*, *į-*, *at-*, *ant-*) po vieną. Iš viso lietuviškų priešdėlinės darybos terminų yra 15.

1.5. Lietuviški sudurtiniai terminai

Pirmosios kirčiuotės sudurtiniai terminai gali turėti pastoviai kirčiuojamą pirmąjį dėmenį, jungiamąjį balsį arba antrąjį dėmenį. Dažniausiai abu dėmenys būna daiktavardiniai, bet dūrinių sandu gali eiti ir kitos kalbos dalys. S. Keinys pateikia tokius sudurtinių terminų darybos tipus ir dūrinių sandus: daiktavardis ir daiktavardis (D+D), būdvardis ir daiktavardis (B+D), daiktavardis ir veiksmažodis (D+V), skaitvardis ir daiktavardis (S+D), veiksmažodis ir daiktavardis (V+D),

prieveiksmis ir daiktavardis (Pv+D), prielinksnis ir daiktavardis (Pl+D), įvardis ir veiksmazodis (I+V), būdvardis ir veiksmazodis (B+V), skaitvardis ir veiksmazodis (S+V), įvardis ir daiktavardis (I+D), prieveiksmis ir veiksmazodis (Pv+V), prieveiksmis ir būdvardis (Pv+B), veiksmazodis ir veiksmazodis (V+V), daiktavardis ir būdvardis (D+B), prieveiksmis ir prieveiksmis (Pv+Pv) (Keinys 2005, 132). Žodyne rasti tokie sudurtiniai terminai pagal darybą:

D+D: *asmėnvardis, vandėnženklis, vaizdājuostė, vietāženklis, pùslapis, pùskardis, laĩkmatis, reklámjuostė, žiniātinklis, darbālaukis, garsājuostė, tinklālapis, tinklāraštis, tinklāvietė, saĩtvietė, vairāšvirtė.*

B+D: *stačiākampis, slaptāžodis, slapývardis, aklāvietė, šviesólaidis, šviėsplunksnė, slaňkjuostė.*

Pl+D: *viřšraidis, viřšaibis, viřšaplankis.*

Pv+D: *daugiākampis, daũgtařkis.*

V+D: *grojāraštis, saugāsiėnė.*

D+V: *pėdsakas.*

PV+V: *garsiākalbis.*

I+V: *savĩkėla.*

I+D: *kĩtavardis.*

Iř viso lietuviřkų sudurtinių terminų rasta 34, iř kurių 16 su abiem daiktavardiniais sandais, 7 su pirmuoju būdvardiniu sandu ir antruoju daiktavardiniu, 3 – prielinksnis *virř* + daiktavardis. Prieveiksmiai, įvardžiai sudurtinių terminų sandais eina rečiau, skaitvardžių nėra. Terminų, kurių kirčiuotas pirmasis dėmuo – 15, su kirčiuotu jungiamuoju balsiu – 18.

1.6. Tarptautiniai ir hibridiniai vienažodžiai kompiuterijos terminai

Tarptautinis terminas – tarptautinių tam tikros srities institucijų patvirtintas ir tos srities specialistams visuose kraštuose privalomas terminas ar nomenklatūros vienetas (Kvařytė 2005, 73). Tarptautiniai terminai gali būti paimti iř klasikinių (lotynų, graikų) arba nacionalinių (anglų, prancūzų ir kt.) kalbų. Toliau aptarsime tarptautinius žodžius ir hibridinės kilmės terminus. Kaip ir lietuviřki terminai, tarptautiniai skirstomi pagal darybą į pirminius žodžius, priesagų darybos (pagal baigmenis) vedinius, priešdėlių darybos vedinius, sudurtinius žodžius. Taip pat čia aprařyti ir vartotini hibridai, kurių vienas dėmuo lietuviřkas, o kitas pasiskolintas.

1.6.1. Pirminiai žodžiai. Pirmosios kirčiuotės vienažodžiams tarptautiniams kompiuterijos terminams būdingos tokios galūnės:

-as: *báitas, bánkas, fáilas, fíltas, hèrcas, pùltas, pùntas, tèrmas*. Ši galūnė lietuvių kalboje dažniausiai dedama prie graikiškos ir lotyniškos kilmės žodžių pakeičiant galūnes: gr. -os, lot. -us, -um, it. -o (Gaivenis 2002, 60), pavyzdžiui: *banco – bánkas, punctum – pùntas*, tačiau dauguma kompiuterijos terminų yra pasiskolinti ne iš lotynų ar graikų kalbų, o iš anglų, vokiečių, prancūzų.

-ė: *páuzė, tìldė*. Ši galūnė tarptautiniuose žodžiuose vartojama gana nenuosekliai.

-a: *fòrma*. Ši galūnė išlieka tokia pat kaip ir lotynų kalboje (lot. *forma*).

Pastovus negalūninis kirtis išlaikomas visose šių terminų formose. Kirčiuoti priešpaskutiniame skiemenyje, šie terminai turi tvirtapradę priegaidę.

1.6.2. Priesaginiai vediniai ir baigmenys. Pirmosios kirčiuotės tarptautiniai terminai dažniausiai kirčiuojami pastoviai, trečiame nuo galo skiemenyje. Antanas Pakerys pateikia 13 dažnesnių baigmenų, būdingų pirmajai kirčiuotei (Pakerys 1991), iš jų 10 būdingi rastiems kompiuterijos terminams:

-imas, iš pamatinių hibridinių veiksmažodžių padarytų terminų rasta 39, pavyzdžiui: *adaptāvimas* (: *adaptāvo*), *adresāvimas* (: *adresāvo*), *archyvāvimas* (: *archyvāvo*), *autokoregāvimas* (: *autokoregāvo*), *dekompiliāvimas* (: *dekompiliāvo*), *dekomponāvimas* (: *dekomponāvo*), *defragmentāvimas* (: *defragmentāvo*), *dekodāvimas* (: *dekodāvo*), *demoduliāvimas* (: *demoduliāvo*).

-ija, tai pats dažniausias tarptautinių žodžių baigmuo, beveik visi žodžiai turi pastovų kirtį trečiame nuo galo skiemenyje: *fùnkciija, galèriija, invèrsiija, istòriija, kategòriija, kompiutèriija, kompozìciija, kòpiija, lìnija, pozìciija, propòrciija, realizāciija, rekùrsiija, sekcija, vèrsiija*. Šie vediniai nusako veiksmažodžių abstraktus, arba veiksmų pavadinimus.

-acija: *animāciija, dokumentāciija, globalizāciija, implikāciija, informāciija, iterāciija, klasifikāciija, komunikāciija, konfigūrāciija, liceñciija, lokalizāciija, operāciija, orientāciija, soliarizāciija, specifikāciija*.

-orius, taip pat dažniausiai kirčiuojamas trečias nuo galo skiemuo. Reiškia veikėjų pavadinimus: *áutorius, kurātorius, redātorius*; taip pat įrankių, kompiuterinių programų pavadinimus: *monìtorius, procèsorius, vèktorius*.

-atorius: *administrātorius, operātorius, akumulīātorius, analizātorius, dekompiliātorius, dešifrātorius, emuliātorius, generātorius, indentifikātorius, interpretātorius, indikātorius, kompiliātorius, manipuliātorius, sintezātorius, sumātorius, tabuliātorius, terminātorius, transliātorius*.

-ika, dažniausiai kirčiuojamas irgi trečias nuo galo skiemuo: *diagnòstika, grãfika, informãtika, polìtika, semántika, statìstika*.

-eris: *adãptëris, aseñbleris, bùferis, deaseñbleris, dekòderis, invèrteris, kòderis, kompiùteris, sèrveris, skèneris, trìgeris*. Nusako įrankių, prietaisų pavadinimus.

-elis: *kãbelis, kègelis, mòdelis, pìkselis*.

-usas: *vìrusas, stãtusas*.

-ortas: *ekspòrtas, impòrtas*.

-eksas: *kòdeksas, iñdeksas*.

-ica: *kirìlica, mãtrica*.

Kiti baigmenys:

-aksè: *siñtaksè*, -ansas: *seánsas*, -anda: *kománda*, -andas: *operándas*, -anta: *konstánta*, -antas: *invariántas*, -artas: *standártas*, -auras: *tezáuras*, -autas: *ùmliautas*, -entè: *ãgentè*, -era: *lìtera*, -eras: *cìceras*, -ezè: *siñtezè*, -ifas: *hieròglifas*, -ijus: *scenãrijus*, -ikas: *grãfikas*, -ilis: *pròfilis*, -ipsè: *èlipsisè*, -izè: *anãlizè*, -uksas: *lìnuksas*, -ulè: *fòrmulè*, -ulis: *mòdulis*, -ulsas: *impùlsas*, -ursas: *resùrsas*, -ùtas: *akùtas*, -olis: *siñbolis*.

1.6.3. Sudurtiniai terminai. S. Keinys išskiria aštuonis tipus, būdingus terminams su tarptautiniais sandais (terminų sandai čia žymimi taip: TE – tarptautinis terminų elementas, nevartojamas savarankišku žodžiu, TD – sandas, paremiamas savarankiškai vartojamu tarptautiniu daiktavardžiu, LD – sandas, paremiamas grynai lietuviškos kilmės daiktavardžiu): 1) LD + TD; 2) TD + LD; 3) TD +TD; 4) TE +TE; 5) TE + TD; 6) TE + LD; 7) TD + TE; 8) LD + TE (Keinys 2005, 196). Daugiausia rasta TE + TD tipo terminų: *makroprocèsorius, mikroprocèsorius, pikosekùndè, femtosekùndè, nanosekùndè, milisekùndè, mikrosekùndè, telekonfereñcija, pseudogrãfika, kriptoanãlizè, makrokománda, makrovìrusas, nanotechnològija, metafãilas, kriptogrãfija, zetabáitas, terabáitas, petabáitas, megabáitas, eksabáitas, gigabáitas, jotabáitas, kilobáitas, multiplèkseris, demultiplèkseris, multimèdija, kiberfòbija, informològija, ámpersendas, mikrooperãcija, telekomunikãcija, interpoliãcija, internacionalizãcija, transliterãcija, kibernetika, metakompiliãtorius, mikroprogramãvimas*. Visada kirčiuojamas antrasis sandas.

1.6.4. Priešdėlio vediniai: *koprocèsorius, superkompiùteris*.

1.6.5. Vartotini hibridiniai terminai. Šie terminai dažnai būna sudurtiniai žodžiai iš lietuviško ir tarptautinio sando: *perfojúosta* (TE + LD), *fotopõpierius* (TE + LD), *hipernúroda* (TE + LD), *metagáirė* (TE + LD), *pùsbaitis* (LD + TD), *diskāsukis* (TD + LD), *slaptāfrazė* (LD + TD), *viřškatalogis* (prielinksnis + TD). Tačiau pasitaiko ir tokių terminų, kurių darybinė priesaga ar priešdėlis yra lietuviški, o pamatinis žodis tarptautinis, pvz.: *adresýnas* (: *ādresas*), *pódokumentis* (: *dokumeñtas*), *póklasis* (: *klāsė*), *póversijis* (: *vėrsija*), *pākanalis* (: *kanālas*), *pākatologis* (: *katalògas*), *pāprograme* (: *programà*).

Pirmosios kirčiuotės vienažodžių lietuviškų terminų žodyne rasta 159. Būdingiausias terminų darybos būdas – priesaginis. Pirmosios kirčiuotės vienažodžių tarptautinių terminų rasta 215, iš jų pirminių žodžių – 11, vedinių su baigmenimis – 111, sudurtinių terminų – 37, vartotinių hibridų 14, priešdėlio vedinių 2. Iš viso rasti 374 pirmosios kirčiuotės terminai.

2. 2-osios kirčiuotės vienažodžiai kompiuterijos terminai

2.1. Lietuviški paprastieji (pirminiai) žodžiai

Antrajai kirčiuotei priklauso tie daiktavardžiai, kurių daugiskaitos naudininkas kirtį turi kamiene, o galininkas – galūnėje, pvz.: *rañkoms*, *rankàs* – *rankà*. Kamieno kirtis išlaikomas daugelyje šių žodžių (Mikulėnienė, Pakerys, Stundžia 2007, 37). Šios kirčiuotės pirminių daiktavardžių rasta šeši, iš jų trys su galūne *-as*: *lāpas*, *šlañštas*, *lākštas*; du su galūne *-is*: *žōdis*, *mēdis*; vienas su galūne *-ės*: *šiūkšlēs*.

2.2. Lietuviški priesaginės darybos terminai

Kaip ir pirmosios kirčiuotės, antrosios kirčiuotės lietuviškų kompiuterijos terminų daugiausia yra išvesta su priesagomis. Jie taip pat skiriami į tam tikras darybos kategorijas.

Priesagos *-umas* vedinių rasta 25, iš jų 21 terminas turi lietuvišką pagrindą, pvz.: *grubūmas* (: *grubūs*), *įskaitomūmas* (: *įskaítomas*), *jungiamūmas* (: *jùngiamas*), *našūmas* (: *našūs*). Priesaga gauna kirtį. Dažniausiai šie vediniai turi būdvardinius arba dalyvinius pamatinius kamienus. Tai vardažodžių vediniai, nusakantys ypatybių pavadinimus.

Priesagos *-imas* vedinių žodyne yra 24, pavyzdžiui: *atidengìmas* (: *atìdengè*), *pastūmìmas* (: *pastúmè*), *pasukìmas* (: *pasùko*), *piešìmas* (: *piěšè*), *atmetìmas* (: *àtmetè*), *atpažinìmas* (: *atpažìno*), *gedìmas* (: *gėdo*), *išskleidìmas* (: *ìšskleidè*), *ispėjìmas* (: *ispéjo*). Šių vedinių darybos pamatu eina pirmosios asmenuotės veiksmažodžių būtojo kartinio laiko nepriesaginės formos (kurių darybos kamienas yra vienskiemenis). Reiškia veiksmų pavadinimus, kirčiuota jų priesaga.

Priesagos *-iklis* vedinių rasta 23, pvz.: *atsakìklis* (: *atsakýti*), *braižìklis* (: *braižýti*), *jutìklis* (: *jùsti*), *kaupìklis* (: *kaũpti*), *keitìklis* (: *keĩsti*), *naršìklis* (: *naršýti*), *maišìklis* (: *maišýti*), *pagelbìklis* (: *pagélbèti*), *parinkìklis* (: *parìnkti*). Tai veiksmažodžių vediniai, nusakantys įrankių pavadinimus, taip pat kirčiuojama priesaga.

Priesagos *-yklė* vedinių rasta 17, jie padaryti iš lietuviškų veiksmažodžių, reiškia įrankių pavadinimus, pvz.: *braižýklė* (: *braižýti*), *darýklė* (: *darýti*), *ieškýklė* (: *ieškóti*), *ikėlyklė* (: *ikélti*), *laužýklė* (: *láužti*).

Priesagos *-tuvas* vedinių rasta 12, tai veiksmažodžių vediniai, įrankių pavadinimai, pvz.: *braižytūvas* (: *braižýti*), *didintūvas* (: *dìdinti*), *glodintūvas* (: *glōdinti*), *leistūvas* (: *léisti*), *skaičiuotūvas* (: *skaičiúoti*), *skaitytūvas* (: *skaitýti*), *spartintūvas* (: *spařtinti*), *spausdintūvas* (: *spáusdinti*), *sudėtūvas* (: *sudėti*), *šakotūvas* (: *šakóti*), *tankintūvas* (: *tánkinti*), *telktūvas* (: *telkti*).

Priesagos *-tukas* vedinių rasta 11. Šie vediniai žymi įrankių pavadinimus, daromi iš pirminių veiksmažodžių bendraties, pvz: *atmintukas* (: *atmiñti*), *baigtukas* (: *baĩgti*), *jaustukas* (: *jaũsti*), *mygtukas* (: *mýgti*), *paruoštukas* (: *paruõsti*), *pieštukas* (: *piẽsti*), *purkštukas* (: *puřkšti*), *skirtukas* (: *skĩrti*), *suktukas* (: *sũkti*), *teptukas* (: *tẽpti*), *trintukas* (: *trĩnti*).

Priesagos *-elis* vedinių yra 9, tai daiktavardiniai vediniai, deminutyvai: *brūkšnėlis*, *diskėlis*, *langėlis*, *mastėlis*, *rėmėlis*, *skydėlis*, *stulpėlis*, *tinklėlis*, *ženklėlis*.

Priesagos *-inė* vedinių rasta 5. Jie daromi iš vardažodžių, pavadina įvairius negyvus daiktus: *kraštinė* (: *krāštas*), *rašalinė* (: *rāšalas*), *užrašinė* (: *ũžrašas*), *parankinė* (: *parankũs*), *iškarpinė* (: *ĩškarpa*).

Priesagos *-ukas* vedinių rasta 4, jie žymi tam tikrus smulkius įnagius, daiktus, padaryti iš veiksmažodžių: *lipdukas* (: *lipdýti*), *slapukas* (: *slẽpti*); arba iš daiktavardžio, *paukščiukas* (: *paũkštis*); arba iš būdvardžio, *delninukas* (: *delnĩnis*).

Priesagos *-elė* vedinių rasta 5: *kortėlė* (: *kortà*), *lentėlė* (: *lentà*), *kilpėlė* (: *kĩlpa*), *qselė* (: *qsà*), *varnėlė* (: *várna*). Tai daiktavardiniai vediniai, nusako tam tikrus daiktus, simbolius.

Priesagos *-ėlė* vedinių – 5: *rankenėlė*, *programėlė*, *staigmenėlė*, *vėliavėlė*, *abėcėlė*. Tai daiktavardžių vediniai, deminutyvai.

Priesagos *-klė* vedinių yra 6: *dorėklė* (: *doróti*), *pakuėklė* (: *pakúoti*), *planuėklė* (: *planúoti*), *rikiuėklė* (: *rikiúoti*), *skaičiuėklė* (: *skaičiúoti*), *treniruėklė* (: *trenirúoti*). Tai veiksmažodžių vediniai, įrankių pavadinimai.

Priesagos *-klis* vedinių – 4: *matuėklis* (: *matúoti*), *kopijuėklis* (: *kopijúoti*), *skaičiuėklis* (: *skaičiúoti*), *vaizduėklis* (: *vaizdúoti*). Tai veiksmažodžių vediniai, įrankių pavadinimai.

Priesagos *-utė* vedinių – 4: *eilutė* (: *eilẽ*), *akutė* (: *akĩs*), *žinutė* (: *žinià*), *žvaigždutė* (: *žvaigždẽ*). Visi jie daiktavardiniai vediniai, deminutyvai.

Priesagos *-uotė* vedinių – 4: *lygiuotė* (: *lygiúoti*), *liniuotė* (: *liniúoti*), *koduotė* (: *kodúoti*), *brūkšniuotė* (: *brūkšniúoti*). Tai veiksmažodžių vediniai, veiksmo rezultato, įrankių pavadinimai.

Priesagos *-tas* vedinių – 4: *sraūtas* (: *srúti*), *saītas* (: *sĩeti*), *rīktas* (: *rĩkti*), *rāktas* (: *rakĩnti*). Tai veiksmažodžių vediniai, veiksmų ir įrankių pavadinimai.

Priesagos *-tuvė* vedinių rasta 3: *derintuvė* (: *dėrinti*), *leistuvė* (: *léisti*), *tvarkytuvė* (: *tvarkýti*). Tai veiksmažodžių vediniai, įrankių pavadinimai.

Priesagos *-snis* vedinių – 2: *žiņgsnis*, *pliūpsnis*. Tai veiksmažodžių vediniai, veiksmo rezultato pavadinimai.

Priesagos *-tinė* vedinių yra 2: *išklotinė* (: *išklóti*), *atmintinė* (: *atmiñti*). Tai veiksmažodžių vediniai, veiksmo rezultato pavadinimai.

Kitų vedinių priesagos ir darybos kategorijos:

-tuvai: skaitytùvai (: skaitýti). Veiksmažodžio vedinys, įrankio pavadinimas.

-elės: grotėlės (: grōtos). Daiktavardžio vedinys, deminutyvas.

-utis: likùtis (: lìkti). Veiksmažodžio vedinys, veiksmo rezultato pavadinimas.

-učiai: blizgùčiai (: blizgėti). Veiksmažodžio vedinys.

-utės: kabùtės (: kabėti). Veiksmažodžio vedinys.

-alius: brukālius (: brùkti). Veikėjo ir veiksmažodinės ypatybės turėtojo pavadinimas.

-tai: skliaūstai (: skliaūsti). Veiksmažodžio vedinys, įrankio pavadinimas.

-klas: dėklas (: dėti). Veiksmažodžio vedinys, įrankio pavadinimas.

-eklis: žymėklis (: žymėti). Veiksmažodžio vedinys, įrankio pavadinimas.

-ykla: saugyklà (: sáugoti). Veiksmažodžio vedinys, vietos pavadinimas.

-ininkas: talkiniñkas (: talkà). Tai daiktavardžio vedinys, asmens pavadinimas.

-išius: programìšius (: programúoti). Veikėjo ir veiksmažodinės ypatybės turėtojo pavadinimas.

Antrosios kirčiuotės priesaginės darybos vienažodžių kompiuterijos terminų iš viso rasta 186, iš jų veiksmažodinių vedinių – 133, o vardažodinių – 53. Daugiausia tarp jų įrankių pavadinimų – 87, veiksmų pavadinimų – 26, ypatybių pavadinimų – 21 ir deminutyvų – 26. Mažiau yra vardažodinės ypatybės turėtojų ir profesinių asmenų pavadinimų – 6, veiksmo rezultato pavadinimų – 5, veikėjų ir veiksmažodinės ypatybės turėtojų pavadinimų – 5. Beveik visi žodžiai turi tvirtagalę priegaidę ar kairinį kirčio ženklą priešpaskutiniame skiemenyje priesagoje, išskyrus dviskiemenius žodžius (*sraūtas, saītas, rīktas, rāktas, skliaūstai, dėklas*), kurie kirčiuoti šaknyje. Vienas triskiemenis žodis kirčiuotas galūnėje *-a* (*saugyklà*).

2.3. Lietuviški galūninės darybos terminai

-is: rėžis (: réžti), skaitis (: skaistùs), šviėsis (: šviesùs), grýnis (: grýnas), gařsis (: garsùs), dýdis (: didùs), lýgis (: lýgus), lūžis (: lūžti). Dauguma šios galūnės vedinių remiasi kokybiniais būdvardžiais ir reiškia ypatybių pavadinimus, keli yra veiksmažodiniai vediniai, reiškiantys veiksmo rezultatą.

-ė: klōstė (: klōstyti), raīdė (: raidùs), plōkštė (: plókščias). Visi su šia galūne padaryti terminai yra negyvų dalykų pavadinimai, yra išvesti iš veiksmažodžių bei būdvardžių ir žymi daiktus pagal jų išorinę ypatybę.

-as: priėdas (: pridėti). Reiškia veiksmo rezultatą, padarytas iš veiksmažodžio.

Iš viso antrosios kirčiuotės lietuviškų galūninės darybos kompiuterijos terminų rasta 12, dauguma jų yra padaryti su galūne *-is* (8). Visi terminai dviskiemeniai, kirčiuojami pagal antrąją kirčiuotę, t. y. jų šaknis tvirtagalė.

2.4. Lietuviški sudurtiniai terminai

Antrosios kirčiuotės lietuviškų sudurtinių terminų rasta tik du: *bendradaĩbis*, *dvĩraidis*. Juos sudaro būdvardis su daiktavardžiu ir skaitvardis su daiktavardžiu.

2.5. Tarptautiniai ir hibridiniai vienažodžiai kompiuterijos terminai

2.5.1. Pirminiai žodžiai pagal galūnes:

-as: *bĩtas*, *blòkas*, *bòdas*, *cĩklas*, *dĩskas*, *fãksas*, *fònas*, *glĩfas*, *grãfas*, *kãdras*, *kòdas*, *rãstras*, *skrĩptas*, *šĩfras*, *šrĩftas*, *tèkostas*, *tèstas*, *tòmas*.

-ė: *grùpė*, *klāsė*, *skālė*.

-a: *zonà*, *temà*.

-(i)us: *stĩlius*.

-is: *grãvis*.

Antrosios kirčiuotės tarptautinių pirminių žodžių rasta 24, daugiausia su galūne *-as*, dauguma kirčiuoti šaknyje kairiniu kirčio ženklu arba tvirtagališkai, gale kirčiuoti tik terminai su *-a*.

2.5.2. Terminai suskirstyti pagal baigmenų dažnumą:

-entas: *komponeĩntas*, *dokumeĩntas*, *elemeĩntas*, *gradieĩntas*, *koeficieĩntas*, *argumeĩntas*, *aboneĩntas*, *klieĩntas* (tik baigmuo).

-atas: *adresãtas*, *automãtas*, *formãtas*, *sertifikãtas*, *surogãtas*, *aparãtas*, *rezultãtas*, *licenciãtas*,

-alas: *iniciãlas*, *literãlas*, *signãlas*, *terminãlas*, *žurnãlas*, *intervãlas*, *kanãlas*, *portãlas*,

-ūra: *klaviatũrà*, *ligatũrà*, *miniatiũrà*, *figũrà*, *tekstũrà*, *procedũrà*,

-etas: *oktètas*, *trafarètas*, *prioritètas*, *makètas*, *pakètas*,

-alė: *magistrãlė*, *lokãlė*, *horizontãlė*,

-etė: *etikètė*, *kasètė*, *pipètė*, *palètė*,

-yvas: *negatỹvas*, *masỹvas*, *kursỹvas*, *archỹvas*,

-ama: *programà*, *diagramà*,

-ana: *katakanà*, *hiraganà*,

-anas: *ekrãnas*, *radiãnas*,

-aras: *komentāras, licenciāras,*
 -imas: *anonīmas, akronīmas,*
 -yva: *retrospektīvā, direktyvā,*
 -onas: *mikrōnas, šablōnas,*
 -odas: *periōdas, metōdas,*
 -utas: *atribūtas, maršrūtas,*
 -afas: *digrāfas,*
 -akas: *abākas,*
 -astas: *kontrāstas,*
 -ata: *citatā,*
 -atē: *koordinātē,*
 -ažas: *montāžas,*
 -ektas: *objèktas,*
 -ema: *leksemā,*
 -emas: *modēmas,*
 -enda: *legendā,*
 -esas: *procēsas,*
 -iktas: *konfliktas,*
 -ila: *cedilā,*
 -istras: *reģistras,*
 -išas: *klavišas,*
 -ofas: *apostrofās,*
 -ogas: *katalōgas,*
 -olas: *protokōlas,*
 -ūras: *garnitūras.*

Iš viso žodyne rasti 83 antrosios kirčiuotės tarptautiniai kompiuterijos terminai su baigmenimis, daugiausia terminų su baigmeniu *-entas*. Beveik visi kirčiuoti antrame nuo galo skiemenyje, išskyrus tuos, kurie baigiasi *-a*, jie turi kirtį galūnėje.

2.5.3. Sudurtiniai terminai: *mikrofōnas, pseudokōdas, videotelefōnas, makrobibliotekā, kriptosistemā, autofigūrā, autostereogramā, makroprogramā, autotèkstas, mikroprogramā, logotīpas, kilobōdas, unikōdas, gigabītas, kilobītas, megabītas, pseudoportrètas, hipertèkstas.* Šie terminai priklauso TE+TD grupei, t. y. jungiamas tarptautinis terminų elementas,

nevartojamas savarankišku žodžiu, ir sandas, paremiamas savarankiškai vartojamu tarptautiniu daiktavardžiu. Tokių antrosios kirčiuotės terminų rasta 18, visų jų kirčiuotas antrasis sandas. Taip pat 12 TE+TE grupės žodžių: *semafòras, decibèlas, piktogramà, histogramà, faksogramà, ideogramà, telnètas, ekstranètas, fidonètas, eternètas, internètas, intranètas*.

2.5.4. Rasta ir vartotinių hibridinių terminų: *fotorengỹklė, fotospausdintùvas, hipersaĩtas, metapranešĩmas, mikronaršỹklė, perfokortà, pseudoverĩimas*. Šie terminai priklauso TE+LD tipui, t. y. jungiamas tarptautinis terminų elementas, nevartojamas savarankišku žodžiu, ir sandas, paremiamas grynai lietuviškos kilmės daiktavardžiu ar skoliniu (*kortà*). Tokių antrosios kirčiuotės vartotinių hibridų rasta 7.

4 vartotini terminai padaryti iš tarptautinių žodžių, *asociatyvùmas* (: *asociatyvùs*), *ekvivalentùmas* (: *ekvivalentùs*), *interaktyvùmas* (: *interaktyvùs*), *komutatyvùmas* (: *komutatyvùs*).

2.5.5. Žodyne rastas vienas priešdėlio vedinys *koprogrāmė*. Šis terminas padarytas iš tarptautinio žodžio *programa* ir tarptautinio priešdėlio *ko* [lot. *co* < *cum* – su, kartu], priešdėlis, reiškiantis buvimą kartu; abipusiškumą; proporcingumą; bendrą veikimą (Tarptautinių žodžių žodynas 2005, 375).

Iš viso antrosios kirčiuotės vienažodžių kompiuterijos terminų rasta 355, iš jų 206 lietuviški, 149 tarptautiniai. Daugiausia yra priesaginės darybos vedinių.

3. 3-iosios kirčiuotės vienažodžiai kompiuterijos terminai

3.1. Lietuviški paprastieji (pirminiai) žodžiai. Trečiosios kirčiuotės pirminiai žodžiai rasti 3: *láiškas, lángas, žénklas*, visi jie turi galūnę *-as*, šių dviskiemenių daiktavardžių šaknis tvirtapradė, o kirtis nepastovus, daugiskaitos naudininke yra galūnėje (*laiškáms*), o daugiskaitos galininke – šaknyje (*láiškus*).

3.2. Lietuviški priesaginės darybos terminai. Trečiosios kirčiuotės lietuviškų priesaginių vedinių rasta 46, daugiausia veiksmažodinių vedinių, veiksmo rezultato pavadinimų, dažniausiai kirtis galūnėje. Jei kirčiuotas tolesnis nei antras nuo galo skienu, papildomais indeksais nurodoma kirčio vieta ir kirčiuoto skienu priegaidė: jei kirtis iš galūnės nušoka į trečią nuo galo skienu, kirčiuotė žymima 3^a (to skienu priegaidė tvirtapradė), pvz.: *brėžínỹs, bréžinį*, arba 3^b (trečio skienu priegaidė tvirtagalė arba jis yra trumpas), pvz.: *reikmuō, reĩkmenį, turínỹs, tũrinį*. Būdingos priesagos:

-inys: *brėžínỹs* (3^a), *turinỹs* (3^b), *židinỹs* (3^b), *sakinỹs* (3^b), *telkinỹs* (3^b), *teiginỹs* (3^b), *taisinỹs* (3^b), *šaukinỹs* (3^b), *spaudinỹs* (3^a), *skaidinỹs* (3^a), *rodinỹs* (3^a), *reiškinỹs* (3^a), *radinỹs* (3^b), *plėtinỹs* (3^b), *kreipinỹs* (3^b), *ieškinỹs* (3^a), *įrenginỹs* (3^{4a}), *išvedinỹs* (3^{4b}), *įvedinỹs* (3^{4a}), *keitinỹs* (3^b), *darinỹs* (3^b), *papildinỹs* (3^{4b}). Tai veiksmažodiniai vediniai, veiksmo rezultato pavadinimai (išskyrus *naujinỹs* (3^b), *blokinỹs* (3^b) iš būdvardžių).

-tis: *pateitĩs* (3^b), *praeitĩs* (3^b), *paskirtĩs* (3^b), *sudėtĩs* (3^b), *užduotĩs* (3^b), *atmintĩs* (3^b), *išimĩs* (3^b), *parinktĩs* (3^b), *padėtĩs* (3^b), *jungtĩs* (3). Veiksmažodiniai vediniai, veiksmo rezultato pavadinimai.

-muo: *lygmuō* (3^a), *reikmuō* (3^b), *rašmuō* (3^b), *skaitmuō* (3^b), *spaudmuō* (3^a). Veiksmažodiniai vediniai, veiksmo rezultato pavadinimai.

-alas: *ãpvalkalas* (3^{4b}), *brũkalas* (3^b), veiksmažodiniai vediniai, veiksmo rezultato pavadinimai.

-mena: *laikmenà* (3^b), *rinkmenà* (3^b). Tai veiksmažodiniai vediniai, nusakantys tam tikrà vietà (duomenų laikymo terpė), veiksmo rezultato pavadinimą (duomenų rinkinys).

-uolys: *branduolỹs* (3^a). Veiksmažodinis vedinys, veiksmo rezultato pavadinimas.

-mė: *reikšmė*. Veiksmažodinis vedinys, žymi veiksmà.

-tuvė: *rietuvė* (3^a). Veiksmažodinis vedinys, veiksmo rezultato pavadinimas.

3.3. Lietuviški galūninės darybos terminai. Būdingos šios galūnės:

-a: *apklausà* (3^b), *aplinkà* (3^b), *apsaugà* (3^b), *atmainà* (3^b), *atrankà* (3^b), *padalà* (3^b), *paieškà* (3^b), *paklaidà* (3^b), *paskirstà* (3^b), *paskyrà* (3^b), *pataisà* (3^b), *patikrà* (3^b), *pavarà* (3^b),

-as: *áidas* (3), *ãprašas* (3^b), *ãplankas* (3^b), *sãrašas* (3^a).

Trečiosios kirčiuotės lietuviškų galūninės darybos terminų rasta 17. Daugiausia tai veiksmo rezultato pavadinimai, padaryti iš priešdėlinių veiksmažodžių.

3.4. Lietuviški priešdėlinės darybos terminai. Rastas tik vienas toks trečiosios kirčiuotės terminas – *parašė* (3^b), jis turi apibendrintą vietos reikšmę.

3.5. Vartotini hibridai: *makroapibrėžtis* (3^b), *metarinkmenà* (3^b), *metadúomenys* (3^a). Šie terminai priklauso TE+LD tipui, t. y. jungiamas tarptautinis terminų elementas, nevartojamas savarankišku žodžiu, ir sandas, paremiamas grynai lietuviškos kilmės daiktavardžiu. Tokių trečiosios kirčiuotės vartotinių hibridų rasta 3, visų jų kirčiuotas antrasis dėmuo.

3.6. Tarptautiniai žodžiai. Rastas vienas tarptautinis terminas: *adresas* (3^b), atėjęs iš prancūzų kalbos, nusako duomenų buvimo vietą.

Iš viso rastas 71 trečiosios kirčiuotės vienažodis kompiuterijos terminas, iš šių terminų tik 4 turi nelietuviškus dėmenis. Daugiausia yra lietuviškų priesaginės darybos terminų – 46. Didžioji dalis yra 3^b kirčiuotės (48), mažiau 3^a (12) ir po kelis 3 , 3^{4a} , 3^{4b} terminus.

4. 4-osios kirčiuotės vienažodžiai kompiuterijos terminai

Ketvirtajai kirčiuotei skiriami tie daiktavardžiai, kurie ir daugiskaitos naudininke, ir daugiskaitos galininke kirtį turi galūnėje, pvz.: *spalvóms, spalvàs – spalvà*. Daugelis šių žodžių formų kirčiuojamos galūnėje, priešpaskutinis skiemuo būna tvirtagalys arba trumpas.

4.1. Paprastieji (pirminiai) žodžiai. Būdingos galūnės:

-as: *gařsas, kėlias, laĩkas, laũkas, lĩzdas, svėčias, tiñklas, triũkřmas, vaĩdas*.

-a: *gijà, kreidà, spalvà*.

-ė: *eilė, pelė*.

-is: *sritĩs, řaknĩs*.

-ys: *krepřys*.

Ketvirtosios kirčiuotės pirminių žodžių yra 17, kirčiuota jų galūnė arba priešpaskutinis skiemuo.

4.2. Lietuviški priesaginės darybos terminai:

-tis: *strigtĩs (: strĩgti), triktĩs (: trĩkti), imtĩs (: iĩti)*. Šios priesagos vediniai yra padaryti iš veiksmažodžių, nusako veiksmų pavadinimus arba tam tikrą ypatybę, kylančią iš atitinkamo veiksmo, pvz., *kryptĩs (: krỹpti)*.

-lys: *spruklỹs (: sprũkti), neřlỹs (: nėsti)*. Šie terminai padaryti iš veiksmažodžių, pavadinama tam tikrus įrankius, daiktus (*spruklỹs* – nedidelis judantis paveikslas), reiškinius (*neřlỹs* – aukšto dažnio virpesiai).

-řnys: *brũkřnỹs (: braũkti)*, tai veiksmažodžio vedinys, veiksmo rezultato pavadinimas.

-smas: *vỹksmas (: vỹkti)*, tai veiksmažodžio vedinys, veiksmo pavadinimas.

-mė: *trukmė (: trũkti)*, šis terminas nusako pamatiniu veiksmažodžiu žymimo veiksmo pavadinimą.

-ga: *eigà (: eĩti)*, nusako veiksmo pavadinimą.

Šios kirčiuotės priesaginės darybos lietuviškų terminų žodyne rasta 10, visi jie yra veiksmažodžių vediniai, reiškiantys veiksmų, įrankių pavadinimus. Beveik visi kirčiuoti galūnėje, tik vienas šaknyje (*vỹksmas*).

4.3. Lietuviški galūninės darybos terminai. Šių vedinių yra 28, daugiausia su galūne -a. Šios galūnės vediniai dažniausiai yra padaryti iš veiksmažodžių: *ribà (: ribóti), bylà (: bylóti), kalbà (: kalbéti), klaidà (: klýsti), krūvà (: kráuti), laidà (: léisti), maiřà (: maiřýti), delsà (: deĩsti), sekà (: sėkti), siuntà (: siũsti), skyrà (: skĩrti), spūdà (: spáusti), talpà (: tilĩpti, talpĩnti), žymà (: žymėti), taisà (: taisýti)*, bet gali būti padaryti ir iš būdvardžių: *darnà*

(: *darnùs*), *spartà* (: *spartùs*), *tiesà* (*teisùs*), gali būti suvokiami kaip veiksmų ar ypatybių pavadinimai.

Kiek mažiau galūnės -*ė* vedinių, du iš jų yra išvesti iš būdvardžių: *skaidrė* (: *skaidrùs*), *vertė* (: *veřtas*), žymi daikto, ypatybės pavadinimus. Kiti – veiksmazodžių vediniai: *žymė* (: *žymėti*), *liestė* (: *liēstas*), *laužtė* (: *láužtas*), kurie reiškia tam tikrus dalykus, įrankius.

Galūnės -*as* vedinių rasti trys: *māzgas* (: *mėgzti*), *tāškas* (: *taškýti*), *kaūpas* (: *kaūpti*). Tai veiksmazodžių vediniai, žymintys veiksmo rezultatą, vietą.

Šios kirčiuotės galūnių -*ai* ir -*ys* vedinių žodyne yra po vieną: *dažai* (: *dažýti*), *ryšys* (: *rįšti*), abu jie yra padaryti iš veiksmazodžių, nusako įrankio, veiksmo rezultato pavadinimus.

4.4. Lietuviški priešdėlinės darybos terminai. Tokios darybos vedinys rastas tik vienas: *netiesà*. Šis terminas remiasi abstrakčios reikšmės daiktavardžiu (*tiesà*) ir žymi pamatiniu žodžiu pasakomo reiškinių nebuvimą.

4.5. Vartotini hibridiniai terminai. Tokių terminų rasta keturi: *metakalbà*, *makrokalbà*, *kvakikalbà*, *ultragařsas*, trys iš jų su antruoju lietuvišku sandu -*kalbà*, visi jie sudaryti iš pirmo tarptautinio ir antro lietuviško dėmens. Kirčiuojamas antrasis sandas, pagal pamatinius žodžius (*kalbà*, *gařsas*).

Dauguma ketvirtosios kirčiuotės kompiuterijos terminų yra dviskiemeniai žodžiai. Iš 60 terminų 28 yra lietuviški galūninės darybos terminai, 10 lietuviškų priesaginės darybos terminų, 4 hibridiniai terminai, vienas lietuviškas priešdėlinės darybos. Daugiausia yra veiksmazodinių vedinių, tik vienas kitas padarytas iš vardažodžių. Šie terminai dažniausiai reiškia veiksmo, veiksmo rezultato, įrankių pavadinimus.

III. SUDĖTINIAI KOMPIUTERIJOS TERMINAI: STRUKTŪRA IR KIRČIAVIMAS

Sudėtinis terminas – terminas, susidedantis iš dviejų ar daugiau žodžių, kuriuo įvardijama dažniausiai tam tikros srities rūšinė sąvoka (Kvašytė 2005, 27). Pagal žodžių kiekį skiriami dvižodžiai, trižodžiai ir daugiažodžiai terminai. „Enciklopediniame kompiuterijos žodyne“ daugiausia yra dvižodžių sudėtinių terminų, kiek mažiau trižodžių, keli keturžodžiai ir vienas penkiažodis terminas. Sudėtiniai kompiuterijos terminai – tai žodžių junginiai, sudaryti iš pagrindinio ir šalutinio dėmens. Pagal pagrindinio ir šalutinio dėmens sintaksinius santykius skiriami derinamojo, valdomojo ir šliejamojo pažyminio junginiai. Terminuose pagrindiniu dėmeniu (pažymimuoju žodžiu) eina daiktavardis, tai daiktavardiniai junginiai.

Tačiau ne visi trižodžiai, ypač daugiažodžiai, terminai gali būti laikomi junginiais. Juose žodžiai susieti ne vienu sintaksiniu ryšiu (Akelaitis 2008, 6). Todėl sudaromi sudėtinių terminų struktūriniai modeliai, kuriuose terminai aprašomi pagal juos sudarančių dėmenų raišką.

1. Dvižodžiai sudėtiniai terminai

Iš dviejų žodžių sudaryti sudėtiniai terminai yra dvejopi: 1) su prepoziciškai prijungtais dėmenimis (tokių yra daugiausia), 2) su postpoziciškai prijungtais dėmenimis (Akelaitis 2008, 6).

1.1. Terminai su prepoziciškai prijungtais dėmenimis

Paprastai skiriami du sudėtinių terminų su prepoziciškai prijungtais dėmenimis modeliai: įvardžiuotinis būdvardiškas žodis (būdvardis, skaitvardis, neveikiamasis dalyvis) + daiktavardis; daiktavardžio kilmininkas + daiktavardis. Tačiau kompiuterijos terminams būdingas dar vienas modelis, kai prie daiktavardžio jungiamos santrumpos, pavadinimai, prekės ženklai arba nekaitomi tarptautiniai žodžiai. Stasys Keinys teigia, kad „sudėtiniais terminais paprastai eina vadinamieji atributyviniai žodžių junginiai, kitaip sakant, pagrindinį junginio dėmenį apibrėžiantis dėmuo ar dėmenys yra pažyminiai. Būdingiausia tų pažyminių einančių dėmenų išraiška yra būdvardis arba daiktavardžio kilmininkas“ (Keinys 1980, 18). Ne išimtis ir kompiuterijos terminai, kurių didžiąją dalį ir sudaro šios dvi grupės.

1.1.1. Būdvardiškas žodis + daiktavardis

Daiktavardis su prie jo prijungtu derinamuoju būdvardžiu, skaitvardžiu, įvardžiu ar dalyviu sudaro įprastinį atributinės reikšmės (priklausomasis dėmuo rodo pagrindiniu dėmeniu reiškiamo daikto ypatybę, savybę, išskirtinį požymį, priklausymą kam nors) žodžių junginį. Kiekviena

derinamoji kalbos dalis atributą rodo šiek tiek kitoki (Labutis 1998, 69). Taigi, derinamuoju pažyminiu gali eiti įvairios kalbos dalys. Pagal pažyminiais einančių žodžių kalbos dalis galima skirti 14 skirtingų kompiuterijos terminų modelių.

Derinamasis pažyminys – būdvardis:

1. Priesagos *-inis, -ė* būdvardis + daiktavardis

Tokių sudurtinių terminų rasta 643, pvz.: *analòginiai dũomenys, aritmètinis regìstras, atgalìnis ādresas, atvirkštìnis laĩkmatis, automātinis slinkĩmas, báitinis protokòlas, centrĩnis procèsorius, demonstrācinė vèrsija, dināminė laikmenà* ir kt.

2. Įvardžiuotinis būdvardis + daiktavardis

255 dvižodžiai terminai yra sudaryti iš įvardžiuotinio būdvardžio ir daiktavardžio, pvz.: *adaptvyiòji sásaja, atviròji programà, māžosios raĩdės, gilũsis saĩtas, gulsčiāsis monĩtorius, horizontalũsis meniũ, ilgòji eilũtė, interaktyviòji televĩzija, laikināsis egzempliòrius, mobiliòji naršỹklė* ir kt.

3. Sudurtinis būdvardis + daiktavardis

Šios sandaros terminų yra 66, pvz.: *abipũsė lygiuòtė, daugiaaboneĩtis transliāvimas, dvibaĩtė koduòtė, įvairialỹpė informācija, lygiaplòtis šrĩftas, plačiauĩstis tiĩnklas, skystakristālis monĩtorius, tikralaĩkė užduotĩs, vienbaĩtė koduòtė* ir kt.

4. Neįvardžiuotinis būdvardis + daiktavardis

EKŽ rasta 30 tokių sudėtinių terminų, pvz.: *apgaulĩngas láiškas, apýtikslė atitiktĩs, belaĩdė klaviatũrà, beskliaũstis užrašas, blògas blòkas, dìdelis langėlis, dvejòpas paleidĩmas, svėtimas formātas, tiksli atitiktĩs* ir kt.

Derinamasis pažyminys – dalyvis:

5. Įvardžiuotinis neveikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvis + daiktavardis

Tokių terminų EKŽ yra 76, pvz.: *baigiamòji doròklė, dekomponũojamasis žėnklas, dèvimāsis kompiũteris, dubliũuojamoji tiklāvietė, grĩžtamāsis ryšỹs, įkeliamāsis meniũ, įsimenamòji paslaugà, įstātomasis lāngas, išliekamòji laikmenà, išskleidžiamāsis meniũ* ir kt.

6. Neįvardžiuotinis neveikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvis + daiktavardis

Šio tipo sudurtinių terminų EKŽ rasta 9: *gáunamas slapũkas, išsiuñčiamas slapũkas, mātomas tārpas, lokalizũojami ištekliai, neĩgiamas glaũdinimas, nemokamà programà, nemókamas egzempliòrius, nežĩnoma klaidà, papĩldomas kòdas*.

7. Įvardžiuotinis neveikiamosios rūšies būtojo laiko dalyvis + daiktavardis

Tokių terminų rasta 55, pvz.: *atidėtas*is vėkdymas, *dantytas*is tēkostas, *fiksūotas*is kablēlis, *īgaliōtas*is sērveris, *indeksūotas*is kintamās, *įstatytoji* komāda, *išplēstās*is skaidinys, *išskleistās*is lāngas, *įterptoji* pāprogramē, *kombinūotoji* diagramā ir kt.

8. Neįvardžiuotinis neveikiamosios rūšies būtojo laiko dalyvis + daiktavardis

Tokios sandaros sudėtinių terminų žodyne aptikta 29, pvz.: *falsifikuotas* laiškas, *gauti* laiškaĩ, *išsiųsti* laišakai, *išsklaidyta* šviesà, *kirčiūota* raĩdė, *kompiuterizuotas* projektāvimas, *neapdorōtas* tēkostas, *neapibrēžtas* kintamās, *neskaityta* gijà, *netikēta* klaidà ir kt.

9. Neįvardžiuotinis veikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvis + daiktavardis

Šio tipo terminų rasta 10: *besikaitaliōjanti* klaidà, *blýksintis* tēkostas, *būdintis* cìklas, *didėjantys* bāitai, *išsipakūojanti* rinkmenà, *išsipakūojantis* fāilas, *mažėjantys* bāitai, *mìrksintis* tēkostas, *neveĩkiantis* saĩtas, *sleĩnkantis* tēkostas.

10. Įvardžiuotinis veikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvis + daiktavardis

Tokių terminų rasta 8: *atstovāujantysis* sērveris, *àtveriančioji* programà, *bėgančioji* eilūtė, *iškylantysis* lāngas, *nusilėidžiantysis* meniù, *optimizūojantysis* kompiliātorius, *spaĩtinančioji* atmintinė, *valdantysis* kompiūteris.

11. Veikiamosios rūšies būtojo kartinio laiko dalyvis + daiktavardis

Aptikti 4 terminai, kurių pirmasis dėmuo yra veikiamasis būtojo kartinio laiko dalyvis: *lĩkęs* laĩkas, *mĩręs* klavĩšas, *patýręs* naudōtojas, *praėjęs* laĩkas.

12. Įvardžiuotinis reikiamybės dalyvis + daiktavardis

Aptikti 2 terminai, kurių derinamasis pažyminy s išeikštas įvardžiuotiniu reikiamybės dalyviu: *archyvūotinas*is fāilas, *archyvūotinoji* rinkmenà.

13. Neįvardžiuotinis reikiamybės dalyvis + daiktavardis

EKŽ rasti 2 dvižodžiai terminai, kurių pirmasis dėmuo yra reikiamybės dalyvis: *neskelbtinà* informācija, *tĩkslintina* eilūtė.

Derinamasis pažyminy s – įvardis:

14. Įvardis (įvardžiuotinis ar paprastas) + daiktavardis

Rasti 5 šiai grupei priskiriami kompiuterijos terminai: *savās*is formātas, *savās*is kompiliātorius, *savōji* vėĩksena, *vĩsas* meniù, *vĩsas* ekrānas.

Tokių sudėtinių dvižodžių terminų, kurių derinamasis pažyminy s išeikštas būdvardiškuoju žodžiu, EKŽ rasta 1195, daugiausia junginių yra su priesagos *-inis*, *-ė* būdvardžiais (643).

1.1.2. Daiktavardžio kilmininkas + daiktavardis

Šio tipo dvižodžiai sudėtiniai terminai yra sudaryti iš daiktavardžio (dažnai veiksmažodinio) kilmininko ir daiktavardžio. Tai daiktavardiniai prijungiamieji žodžių junginiai, kur pagrindinis žodžis su priklausomuoju žodžiu susijęs valdymo ryšiu (valdomieji pažyminiai yra išreikšti daiktavardžių kilmininku). Vito Labučio teigimu, tai labai produktyvus lietuvių kalbos žodžių junginių struktūros tipas, kurį realizuojantys žodžių junginiai dažni įvairiuose tekstuose. Daiktavardžiu su kilmininku reiškiamie labai įvairūs semantinius santykius, kuriuos neretai kitos kalbos pasako prielinksninėmis konstrukcijomis, būdvardžiais ir kitaip. Didžioji dauguma tokių junginių turi atributinę reikšmę (Labutis 1998, 70, 90).

Šių sudėtinių terminų priklausomieji valdomieji kilmininko formos dėmenys yra įvairios darybos ir kilmės, gali būti vienaskaitos (*aboneito vařdas, adresavimo klaidà, adresyno impòrtas, adresyno įrašas, adresu kàukė, adresu pėrkodavimas, adresu skaidrumas, adresu vertimas, akumuliatoriaus įkrova, alternatyvos klavišas, amplitudės moduliavimas, aparatūros įrengimas, apgaubimo stilius, apgražos inžinerija, apkirpimo linijos, apkrovos balansuoklis, aplinkos kintamasis, apsupimo stilius, apvėlinimo paklaidà, apvalkalo scenarijus, archyvo fàilas, archyvo rinkmenà, asemblerio direktyvà, asemblerio kalbà*) arba daugiskaitos kilmininko formos (*adresatų sąrašas, adresų jùosta, adresų knyga, adresų magistràlė, akcių diagramà, algoritmų animacija, antraščių stilius, argumeñtų skirtukas*). Tokių terminų EKŽ rasta 987.

1.1.3. Nekaitomas žodis + daiktavardis

Didžioji dalis kompiuterijos terminų yra kilę iš anglų kalbos, kuriai būdingos įvairios santrumpos. Gintautas Grigas, aptardamas kompiuterijos terminus, kurie neverčiami į lietuvių kalbą, išskiria: sąvokas, įvardijamas prekės ženklais; santrumpas; grafines santrumpas; klavišų pavadinimus (Grigas 2008, 35). Autorius taip pat skiria savas ir skolintas santrumpas, skirsto į grupes pagal jų vartojimo dažnumą užsienio kalbose (Grigas 2007, 195).

Kompiuterijos terminų santrumpos dažniausiai būna akronimai – iš pavadinimo žodžių pirmųjų raidžių sudarytas naujas žodis. Šios raidinės kompiuterijos santrumpos yra nekaitomos ir yra prijungiamos prie daiktavardžio šliejimo būdu. Dažniausiai paliekama angliško pavadinimo santrumpa, pvz.: *ANSI koduòtė (American National Standards Institute), BIOS sistema (basic input output system), GIF fàilas (graphics interchange format file), HTML kalbà (hypertext markup language), POP protokòlas (post Office protocol), SSL protokòlas (secure socket layer), URI identifikatorius (uniform resource identifier), WAP protokòlas (wireless application protocol)* ir kt. Taip pat yra tokių dvižodžių kompiuterijos terminų, kurių pirmasis dėmuo yra

išreikštas simboliais, tačiau nėra daugiažodžio termino santrumpa, o nurodo tam tikrą dydį, tipą, nusakomi programų kodai, pvz.: *A4 formātas*, *AZERTY klaviatūra*, *AŽERTY klaviatūra*, *C kalbà*, *C++ kalbà*, *CSS kalbà*, *UTF-16 kodāvimas* ir kt.

Išskirtina žodžio *elektroninis* santrumpa *el.* rūšiniuose terminuose: *el. čėkis*, *el. dokumeñtas*, *el. knygà*, *el. láiškas*, *el. pārašas*, *el. pāštas*, *el. pinigėnė*, *el. prekýba*, *el. žinýnas*, *el. žurnālas*.

Kai kurie programų pavadinimai taip pat neverčiami, jie išskirti kabutėmis: „*Basic*“ *kalbà*, „*Gopher*“ *sistemà*, „*EMAScript*“ *kalbà*, „*Java*“ *kalbà*, „*JavaScript*“ *kalbà*, „*JScript*“ *kalbà*, „*Kermit*“ *protokòlas*, „*Lisp*“ *kalbà*, „*MathML*“ *kalbà*, „*Pascal*“ *kalbà*, „*Perl*“ *kalbà*, „*PosScript*“ *kalbà*, „*Prolog*“ *kalbà*, „*repeat*“ *ciklas*, „*while*“ *ciklas*.

Pasitaikė ir vienas kompiuterijos terminas, kurio prepoziciškai prijungtas dėmuo yra tikrinis vardas – *Bezjė kreivė*; taip pat tokių terminų, kurių pirmasis dėmuo yra nekaitomas tarptautinis žodis: *álfa kanālas*, *álfa vėrsija*, *álfa testāvimas*, *betà laidà*, *betà testāvimas*, *betà vėrsija*, *meniù skirtukas*, *meniù júosta*, *meniù grupė*, *meniù elemeñtas*, *meniù žymėklis*.

Taigi tokių dvižodžių kompiuterijos terminų prepoziciškai prijungtas dėmuo yra išreikštas nekaitomu žodžiu, simboliais ar santrumpomis.

Iš viso dvižodžių kompiuterijos terminų su prepoziciškai prijungtais dėmenimis EKŽ aptikta 2310. Šie terminai atitinka bendrąsias žodžių junginių taisykles, daugiausia jų sudaro būdvardiškasis žodis su daiktavardžiu – 1195 (derinimas) ir daiktavardžio kilmininkas su daiktavardžiu – 987 (valdymas). Taip pat atsiranda nauja grupė tokių terminų, kurių prepoziciškai prijungtas dėmuo yra nekaitomas, išreikštas simboliais ar tiesiog neverčiamas iš originalo kalbos. Šių terminų EKŽ rasta 128 (šliejimas).

1.2. Terminai su postpoziciškai prijungtais dėmenimis

Sudėtiniai kompiuterijos terminai su postpoziciškai prijungtais dėmenimis sudaro tris grupes, iš viso jų rasta 50. Tokių terminų yra kur kas mažiau, nei su prepoziciškai prijungtais dėmenimis. Taip yra todėl, kad lietuvių kalbai įprasta žodžių tvarka, kai pažymimasis žodis eina po pažyminio.

1. Daiktavardis + prielinksninė konstrukcija

Tokių junginių rasta 20, jie yra valdymo tipo: *glaūdinimas su praradėmais*, *glaūdinimas be praradėmu*, *dalýba iš nūlio*, *bítas per sekūndę*, *apsaugà nuo rāšymo*, *apsaugà nuo kopijāvimo*, *kreipinýs į fūnkciją*, *kreipinýs į procedūrą*, *paieškà į gýlį*, *paieškà į plótį*, *pranešimas apie klaidą*, *pranešimas apie registrāvimąsi*, *rāšymas ir į pódėlį*, *rāšymas per*

pódelį, registrāvimasis į seānsą, sárašas su įtraukomis, spáusdinimas su šešéliais, tárpas tarp pùslapių, tǎškas per vǐdurį, ùžrašas ant klavišo.

2. Daiktavardis + daiktavardžio naudininkas / įnagininkas / vietininkas

Šio tipo sudėtinių terminų aptikta 16, jie taip pat yra valdymo tipo. Junginių su įnagininku išreikštu postpoziciniu dėmeniu rasta 8: *apsimetimas kitù (-à), įvedimas balsù, pókalbis internetù, skleidimas bangomìs, transliāvimas žiniātinkliu, žaidimas paštù, žaidimas vaidmenimìs, žymėjimas vėliavėlè; vietininku – 6: bendradarbiāvimas tinklè, bítai cólyje, brūkšnỹs viršujè, klaidà progrāmoje, publikāvimas žiniātinklyje, taškaĩ cólyje; naudininku – 2: pǎstabos pranešėjui, pritáikymas neigaliesiems.*

3. Daiktavardis + bendratis / padalyvis / prieveiksmis

Dvižodžių sudėtinių terminų su šiais prišliejamais dėmenimis EKŽ rasta 14: 7 su prieveiksmiais: *eilūtės žemiaũ, eilūtės aukščiaũ, grįžimas atgaĩ, slinkimas aukštỹn, slinkimas dešinẽn, slinkimas kairẽn, slinkimas žemỹn; 6 su padalyviais: paieškà reñkant, mókymasis bendradarbiáujant, paleidimas išjūngus, paleidimas neišjūngus, prìeiga atsijūngus, veiksmas spùstelėjus; 1 su bendratimi – negalėjimas išsižadėti.*

Taigi EKŽ iš viso rasta 2360 dvižodžių sudėtinių terminų (rinkti tik daiktavardiniai terminai). Daugiausia šių terminų yra su prepoziciškai prijungtais dėmenimis – 2310 ir tik 50 su postpoziciškai prijungtais dėmenimis.

2. Keliažodžiai sudėtiniai terminai

Keliažodžiai sudėtiniai terminai – tai terminai, kuriuos sudaro daugiau nei du žodžiai, dažnai į jų sudėtį įeina vienažodžiai ir dvižodžiai terminai. Šie terminai suskirstyti į du modelius.

1. Modeliai su tiesioginio prijungimo dėmenimis:

1. Nuosekliosios grandinės modelis. Turi ne mažiau kaip du vienas prie kito prijungtus priklausomuosius modelius. Į grandinę gali būti įtraukti ir derinamieji, ir valdomieji (kilmininko formos) dėmenys. Šio modelio nuosekliai prijungtų dėmenų eilėje yra įtraukti ir dvižodžiai terminai, kurie sukimba kaip atskiros grandys grandinėje, pvz.: $\text{Adj}(\text{Partic}_p) \leftarrow \text{Sbst}_g \leftarrow \text{Sbst}_x$ (*skaitytų laiškų āplankas, siunčiamų laiškų āplankas*), $\text{Sbst}_g \leftarrow \text{Sbst}_g \leftarrow \text{Sbst}_x$ (*rašybos tikrinimo programā, rāštinės progrāmų pakētas, regīstro duomenų tīpas, sēriverio tapatūmo nustātymas, skaičiuōklės knygōs apsaugā, slapūko galiōjimo lāikas*).

2. Modelis su prepoziciškai ir postpoziciškai prijungtais dėmenimis, pvz.: $\text{Sbst}_x \rightarrow \text{Pad} \rightarrow \text{Sbst}_a$ (*paieškā irāšant rādinius*), $\text{Sbst}_g \leftarrow \text{Sbst}_x \rightarrow \text{Sbst}_i$ (*pūslapių rōdymas poromis*), $\text{Adj} \leftarrow \text{Sbst}_x \rightarrow \text{Sbst}_i$ (*kombinācinis brūkšnys viršujē*).

2. Šakoto ryšio modeliai. Konkretūs modeliai yra du, jie priklauso nuo to, ar atskirai priklausomieji dėmenys yra prijungiami vienodu būdu ar ne.

1. Vienodas prijungimo būdas – derinimas. Jo atveju ir dėmenų gramatinė raiška paprastai būna vienoda. Pagal prasmę šalia pagrindinio dėmens einantis derinamasis dėmuo su tuo pagrindiniu dėmeniu sudaro dvižodį sudėtinį terminą.

$\text{Adj}(\text{Partic}_p) \quad \text{Adj}(\text{Partic}_p) \leftarrow \text{Sbst}_x$ (pvz., *visaekrānis iškylantysis lāngas, tikralaīkē atsarginė kōpija, užnugarinis iškylantysis lāngas, santykinis universalūsīs ādresas*).

2. Nevienodo prijungimo būdo atveju sudėtiniuose terminuose vyrauja lietuvių kalbai būdinga dėmenų išdėstymo tvarka: labiausiai nuo pagrindinio dėmens yra nutolęs derinamasis dėmuo – jo ryšys išreikštas gramatinės formos pritaikymu; nederinamasis (valdomasis) priklausomasis dėmuo yra šalia pagrindinio dėmens.

$\text{Adj}(\text{Partic}_p) \quad \text{Sbst}_g \leftarrow \text{Sbst}_x$ (pvz., *skaitmeninė aboneito līnija, statūsīs tēksto ištempīmas, virtualiōji mōkymosi aplinkā, sąlyginis ciklo sakinyš, santykinės blōko koordinātēs*).

EKŽ rasta 173 keliažodžiai terminai, t. y. 130 trižodžių terminų (5,1 % visų sudėtinių terminų), 42 keturžodžiai terminai (1,7 % visų sudėtinių terminų) ir 1 penkiažodis terminas (0,04 % visų sudėtinių terminų). Šių terminų dėmenys išdėstyti įvairiai, atitinka skirtingus modelius.

3. Sudėtinių terminų kirčiavimo ypatumai

Algirdas Malakauskas jau aptarė „Enciklopediniame kompiuterijos žodyne“ (pirmame leidime) rastus netaisyklingai sukirčiuotus terminus, tarp jų ir sudėtinius (Malakauskas 2008, 105–107). Atsižvelgus į pastebėjimus klaidingi kompiuterijos terminai antrame žodyno leidime sukirčiuoti taisyklingai.

Kirčiuojant kai kuriuos terminus (ar jų dėmenis) vartosenoje dažnai daroma klaidų. Pavyzdžiui, netaisyklingai kirčiuojami sudėtinių terminų pagrindiniai dėmenys: (*adresýno impòrtas*, (*faktinis*) *parāmetras* ir kt. (kirčiuojamas ne tas skienu). Klystama ir tariant antrosios kirčiuotės daiktavardžius, ypač kuriems taikoma priešpaskutinio skiemens taisyklė, pvz.: *ākcijų diagramà*, *fōninė programà* (*su programà*, *programàs*). Kai kurie terminų dėmenys turi kirčiavimo variantų, pvz., *kreivė* ir *kreivė*, tačiau geriau rinktis pirmąjį variantą (*kreivė* 4, kirčiuojama kaip *eilė*), pvz.: *glodžióji kreivė*, *Bezjė kreivė* (*kreivės*, *kreivėi*, *kreivę*, *kreivė*, *kreivėje*).

Tokie yra ir kai kurių sudėtinių terminų šalutiniai dėmenys – dalyviai. Šie dalyviai yra ir pastovaus ir nepastovaus kirčiavimo. Veikiamieji įvardžiuotiniai dalyviai kirčiuojami taip pat kaip ir paprastieji, pvz.: *ātveriančioji programà* (*ātverianti*), *bėgančioji eilūtė* (*bėganti*). Neveikiamieji įvardžiuotiniai dalyviai, padaryti iš *o* asmenuotės ir visų daugiaskiemenių veiksmažodžių, kirčiuojami pastoviai, kaip ir atitinkami paprastieji, pvz.: *nemātomoji līnija* (*nemātoma*), *táikomoji programà* (*táikoma*). Neveikiamieji įvardžiuotiniai dalyviai, padaryti iš (*i*)*a* ir *i* asmenuotės dviskiemenių veiksmažodžių, kirčiuojami nepastoviai, kaip ir atitinkami įvardžiuotiniai būdvardžiai, pvz.: *išliėkamóji laikmenà* (*išliėkamōsios*, *išliėkamajai*, *išliėkamąjā*, *išliėkamąja*, *išliėkamójoje*, *plg. geróji*), *išskleidžiamàsis ságrašas*, *jungiamàsis brūkšnėlis*. Neveikiamieji esamojo laiko dalyviai, padaryti iš (*i*)*a* ir *i* asmenuotės dviskiemenių veiksmažodžių, turi nepastovų kirtį ir kirčiuojami pagal 3^a arba 3^b kirčiuotę, pvz.: *nemokamà* (3^a) *programà* (*nemokamōs*, *nemókamai*, *nemókamą*, *nemókama*, *nemokamojė*), *išsiuñčiamas* (3^b) *slapùkas* (*išsiuñčiamo*, *išsiuñčiamám*, *išsiuñčiamą*, *išsiuñčiamu*, *išsiuñčiamamė*) (Malakauskas 2009, 38).

Taip pat daroma klaidų ir kirčiuojant į sudėtinius terminus įeinančius būdvardžius, dažniausiai tai yra priesagos *-inis*, *-ė* būdvardžiai. Pirmosios kirčiuotės būdvardžiai išlaiko pamatinių žodžių kirtį ir priegaidę (žodžių, kurių daugiskaitos naudininke kirčiuojamas priešpaskutinis skienu), pvz.: *analòginis dýdis*, *bāzinis kādras*, *cìklinis pastūmìmas*, *fāktinis parāmetras*, *kójinis manipuliātorius*, tačiau antrosios kirčiuotės būdvardžiai kelia kirtį į priesagą (jie padaryti iš žodžių, kurių daugiskaitos naudininke kirčiuojama galūnė arba trečiasis

(ketvirtasis) nuo galo skienu), pvz.: *dirbtinis intelektas, erdvinis gašas; adatinis spausdintuvas, atgalinis adresas, atvirkštinis pėrpildymas, išorinė atmintis*. Šiems terminams galioja priešpaskutinio skienu taisyklė (jei kaitomo žodžio priešpaskutinis kirčiuotas skienu yra tvirtagalis arba trumpas, jo kirtis tam tikrose to žodžio formose būtinai šoka į galūnę), pvz.: *erdvinių garsų, erdvinius garsus; atgalinių adresu, atgalinius adresus* ir pan.

Sudarant kai kuriuos būdvardžius, pamatinių svetimos kilmės žodžių baigmenys (ar priesagos) *-ija, -ika* praleidžiami ir lieka darybos kamienas su kirčiuotu galiniu skienu, kuris atsiduria prieš pat vedinio priesagą *-inis, -ė*. Tokie vediniai priklauso pirmajai kirčiuotei, nors pamatiniai žodžiai ir turi kirčiuotą trečiąją nuo galo skienu (Mikulėnienė, Pakerys, Stundžia 2007, 174), pvz.: *automatinis užpildymas, elektrėninis dokumeėntas, hologrėfinė laikmenė, infėkcinis užrašas, informėcinė sistemė, informėcinės technologijos, informėcinis lėngas, kombinėcinė nėsinė*. Itin dažnai netaisyklingai kirčiuojamas būdvardis *informėcinis, -ė* (sakoma *informacėnis, -ė, informacėniai, -ės*, t. y. pagal antrąją kirčiuotę).

IŠVADOS

„Enciklopedino kompiuterijos žodyno“ antrame leidime (2008) pateikiama apie 4 tūkst. terminų ir leksinių vienetų. Darbe analizuojama 3394 terminai. Žodyne rastas 861 vienažodis kompiuterijos terminas. Šie terminai sudaro 25,4 % visų nagrinėtų terminų. Sudėtinių terminų rasta 2533, jie sudaro 74,6 % visų aptartų terminų.

Vienažodžiai terminai suskirstyti pagal kirčiavimą į keturias kirčiuotes. Daugiausia yra pirmosios (375 terminai, arba 43,6 % visų vienažodžių kompiuterijos terminų) ir antrosios kirčiuotės terminų (355 terminai, arba 41,2 % visų nagrinėtų terminų), gerokai mažiau trečiosios kirčiuotės (71 terminas, arba 8,2 %) ir mažiausiai ketvirtosios kirčiuotės (60 terminų, arba 7 %).

Kilmės atžvilgiu vienažodžiai terminai suskirstyti į lietuviškus (539 terminai, arba 62,6 % visų vienažodžių terminų), tarptautinius ir hibridinius (322 terminai, arba 37,4 % visų vienažodžių kompiuterijos terminų). Iš vienažodžių lietuviškų kompiuterijos terminų didžiąją dalį sudaro dariniai (508 terminai, arba 94,2 %).

Daugiausia lietuviškų vienažodžių kompiuterijos terminų yra padaryta su priesagomis (352 terminai, arba 65,3 % visų vienažodžių lietuviškos kilmės terminų). Dažniausiai priesagų vediniai yra veiksmų pavadinimai (veiksmažodžių abstraktai), veikėjų ir veiksmažodinės ypatybės turėtojų pavadinimai, įrankių pavadinimai, vardažodinės ypatybės turėtojų ir profesiniai asmenų pavadinimai, veiksmo rezultato pavadinimai. Didžioji dalis lietuviškų priesaginės darybos terminų yra veiksmažodiniai vediniai (286, arba 81,2 % visų priesagų vedinių), o vardažodžių vedinių yra 66, arba 18,8 % visų lietuviškos kilmės priesaginių vedinių.

96 vienažodžiai lietuviškos kilmės terminai yra galūninės darybos, jie sudaro 17,8 % visų lietuviškų kompiuterijos terminų. Dažniausiai galūnių vediniai yra veiksmų pavadinimai.

Žodyne rasta 23 su priešdėliais padaryti vienažodžiai lietuviški kompiuterijos terminai (4,3 % visų lietuviškų vienažodžių terminų), beveik visi jie yra pirmosios kirčiuotės. Šiai kirčiuotei taip pat priklauso daugiausia lietuviškos kilmės dūrinių, kurių iš viso rasta 37 (6,9 % visų lietuviškų vienažodžių terminų). Dauguma lietuviškų sudurtinių terminų yra su abiem daiktavardiniais sandais.

Iš tarptautinių vienažodžių kompiuterijos terminų daugiausia yra su įvairiais baigmenimis (193 terminai, arba 60 % visų tarptautinių vienažodžių terminų), didžioji dalis šių terminų yra pirmosios ir antrosios kirčiuotės.

Nelietuviškos kilmės vienažodžių paprastųjų (piminių) žodžių žodyne rasta 37, jie sudaro 11,5 % visų tarptautinių terminų.

Vartotinių hibridinių terminų žodyne yra 21 % (6,5 % visų tarptautinių terminų). Didžioji dalis šių terminų yra sudaryti iš tarptautinių terminų elementų, nevartojamų savarankišku žodžiu, ir lietuviškos kilmės daiktavardinių sandų.

Sudėtiniai kompiuterijos terminai pagal sandarą pasiskirstė taip: 2360 dvižodžių terminų (93,2 % visų sudėtinių terminų), 130 trižodžių terminų (5,1 % visų sudėtinių terminų), 42 keturžodžiai terminai (1,7 % visų sudėtinių terminų) ir 1 penkiažodis terminas (0,04 % visų sudėtinių terminų).

Su prepoziciškai prijungtais dėmenimis rasta 2310 terminų, t. y. 97,9 % visų dvižodžių terminų, su postpoziciškai prijungtais dėmenimis – 50 terminų, t. y. 2,1 % visų dvižodžių terminų.

„Enciklopediniame kompiuterijos žodyne“ pateikti vienažodžiai kompiuterijos terminai yra visų keturių kirčiuočių, įvairios darybos ir kilmės. Sudėtiniai terminai taip pat yra įvairios sandaros ir konstrukcijos, jų kirčiavimas atitinka bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimo normas.

ŠALTINIS IR LITERATŪRA

DAGIENĖ, Valentina; GRIGAS, Gintautas; JEVSIKOVA, Tatjana. *Enciklopedinis kompiuterijos žodynas*. Vilnius: TEV, 2008. 650 p. ISBN 978-9955-879-42-8.

AKELAITIS, Gintautas. Sudėtinių administracinių terminų struktūriniai modeliai. Iš *Specialybės kalba: terminija ir studijos*. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras, 2008, p. 5–12. ISBN 9789955190974.

GAIVENIS, Kazimieras. *Lietuvių terminologija: teorijos ir tvarkybos metmenys*. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla, 2002. 145 p. ISBN 9986-668-43-3.

GAIVENIS, Kazimieras; KEINYS, Stasys. *Kalbotyros terminų žodynas*. Kaunas: Šviesa, 1990. 278 p. ISBN 5430004146.

GRIGAS, Gintautas. Santrumpos terminijoje. Iš *Terminologija*. T. 13 (2007), p. 194–199.

GRIGAS, Gintautas. Kompiuterijos leksika ir terminija. Iš *Santalka. Filologija. Edukologija*. T. 16, nr. 2, 2008 [interaktyvus, žiūrėta 2012 01 05]. Prieiga per internetą: <http://www.coactivity.vgtu.lt/upload/filosof_zurn/santalka_t_16_nr_2_grigas.pdf>.

KAULAKIENĖ, Angelė. Naujosios technologijos ir kompiuterijos terminija. Iš *Santalka. Filologija. Edukologija*. T. 14, nr. 4, 2006 [interaktyvus, žiūrėta 2012 01 05]. Prieiga per internetą: <http://www.coactivity.vgtu.lt/upload/filosof_zurn/a_kaulakiene_filologija_nr_4.pdf>.

KEINYS, Stasys. *Dabartinė lietuvių terminologija*. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla, 2005. 497 p. ISBN 9955-704-01-2.

KEINYS, Stasys. *Terminologijos abėcėlė*. Vilnius: Mokslas, 1980. 114 p. UDK 811.172.

KVAŠYTĖ, Regina. *Mokomasis terminologijos žodynelis*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2005. 148 p. ISBN 9986-38-600-4.

LABUTIS, Vitas. *Lietuvių kalbos sintaksė*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 1998. 392 p. ISBN 9986-19-327-3.

Lietuvių kalbos gramatika: fonetika ir morfologija (daiktavardis, būdvardis, skaitvardis, įvardis). T. 1. Vilnius: Mintis, 1965. 752 p. ISBN nėra.

MALAKAUSKAS, Algirdas. Kaip kirčiuojami kompiuterijos terminai žodynuose. Iš *Žmogus ir žodis. Didaktinė lingvistika*. T. 10, nr. 1 (2008), p. 105–107.

MALAKAUSKAS, Algirdas. *Mažasis lietuvių kalbos kirčiavimo žinynas: studijų knyga*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2009. 65 p. ISBN 978-9986-38-974-3.

MIKULĖNIENĖ, Danguolė; PAKERYS, Antanas; STUNDŽIA, Bonifacas. *Bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimo žinynas*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2007. 301 p. ISBN 978-9955-20-211-0.

PAKERYS, Antanas. *Tarptautinių žodžių kirčiavimas*. Kaunas: Šviesa, 1991. 332 p. ISBN 5-430-01024-3.

PAKERYS, Antanas. *Akcentologija I*. Kaunas: Šviesa, 1994. 336 p. ISBN 5-430-01323-4.

Tarptautinių žodžių žodynas. Ats. redaktorius Algimantas Kinderys. Vilnius: Alma littera, 2005. 790 p. ISBN 9955-08-100-7.

BAIGIAMOJO BAKALAURO DARBO SANTRAUKA

Studijų programa *Lietuvių filologija*

Vardas, pavardė Giedrė Grikštienė

Darbo pavadinimas „Kompiuterijos terminų daryba ir kirčiavimas“

Darbo pavadinimas anglų kalba “The formation and accentuation of Computer terms”

Darbo vadovas lekt. Algirdas Malakauskas

Darbo gynimo data 2012-06-06

Pagrindiniai žodžiai: *kompiuterijos terminai, žodžių daryba, kirčiavimas.*

Pagrindiniai žodžiai anglų kalba (*keywords*): *terms of computer, word-formation, accentuation.*

SANTRAUKA

Šiame bakalauro darbe nagrinėjami terminai, išrinkti iš „Enciklopedinio kompiuterijos žodyno“ (Dagienė, Grigas, Jevsikova, 2008). Kompiuterijos terminai analizuojami pagal dėmenų skaičių, struktūrą, kilmę, darybą. Vienažodžiai terminai suskirstyti pagal kirčiuotes ir išanalizuotas jų kirčiavimas, taip pat jų kilmė ir daryba. Sudėtiniai terminai suskirstyti pagal žodžių skaičių ir išnagrinėti pagal žodžių ryšio reiškimo būdą ir prijungiamojo žodžio ryšio reiškimo būdus, taip pat aptarti jų kirčiavimo ypatumai. Iš viso išanalizuoti 3394 terminai, iš kurių 74,6 proc. yra sudėtiniai, 25,4 proc. yra vienažodžiai kompiuterijos terminai. Tarp vienažodžių terminų daugiausia yra pirmosios (43,6 proc.) ir antrosios (41,2 proc.) kirčiuotės terminų. Kilmės atžvilgiu vienažodžiai terminai suskirstyti į lietuviškus (62,6 proc.), tarptautinius ir hibridinius (37,4 proc.). Didžiąją dalį (94,2 proc.) lietuviškų vienažodžių terminų sudaro dariniai (dažniausiai priesagų vediniai). 93,2 proc. visų sudėtinių terminų sudaro dvižodžiai terminai. 97,9 proc. dvižodžių terminų yra su prepoziciškai prijungtais dėmenimis. Sudėtiniai terminai yra įvairios sandaros, jų kirčiavimas atitinka bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimo normas.

SANTRAUKA ANGLŲ KALBA (*SUMMARY*)

The bachelor thesis analyzes the terms which were selected from “Encyclopaedic Dictionary of Informatics” (“Enciklopedinis kompiuterijos žodynas”) (Dagienė, Grigas, Jevsikova, 2008). Terms of computer are analyzed according to the number, structure, origin and formation of components. One-word terms are divided according to the accentuation classes. Their accentuation, origin and formation have been analyzed. Compound terms are divided according to the number of words and analyzed according to the way the connection of words is expressed as well as to the ways the connection of the subordinate word is expressed. Moreover,

peculiarities of their accentuation have been discussed. On the whole, 3394 terms have been analyzed. 74,6% of them are compound terms of computer, while 25,4% are one-word terms. Most latter terms are of the first (43,6%) and the second (41,2%) accentuation classes. In respect of the origin, one-word terms are divided into Lithuanian (62,6%), international and hybrid (37,4%) ones. The vast majority of Lithuanian one-word terms (94,2%) consist of formations (mostly suffix derivatives). 93,2% of all compound terms consist of two-word terms. 97,9% of two-word terms have prepositional components. Compound terms are varied in structure. Their accentuation corresponds to the accentuation norms of the common Lithuanian language.

PRIEDAS

Vienāžodžiai terminai

1-osios kirčiutės terminai

áibė	bánkas	ekspòrtas	informològija
adaptāvimas	blùkinimas	èlipsė	implikācija
adāpteris	braižymas	emuliātorius	impòrtas
administrātorius	bùferis	fáilas	iñdeksas
adresāvimas	búsena	femtosekùndė	indentifikātorius
adresýnas	cìceras	fìltras	indikātorius
āgentė	cólis	fìltrāvimas	informācija
aklāvietė	deaseĩbleris	fòrma	informātika
akumuliātorius	dalýba	formatāvimas	inicijāvimas
akútas	dantiĵimas	fòrmulė	iñtarpas
ámpersendas	darbālaukis	fotopòpierius	internacionalizācija
analizātorius	daugiākampis	fũkcija	internáutas
anālizė	daugýba	gáirė	interpoliācija
animācija	daũgtaškis	galėrija	interpretātorius
añtraštė	defragmentāvimas	garsājuostė	interpretāvimas
apdorójimas	dekodāvimas	garsiākalbis	invariántas
apgáulė	dekòderis	gavėjas	invėrsija
apvālinimas	dekompiliātorius	generātorius	invèrteris
archyvāvimas	dekompiliāvimas	gigabáitas	istòrija
aseĩbleris	dekomponāvimas	glaũdinimas	išdėstymas
asmėnvardis	demoduliāvimas	globalizācija	išnaša
atāskaity	demultiplėkseris	glòdinimas	iššifrāvimas
ātsakas	dėrinimas	grāfika	išteklis
atsākymas	dešifrātorius	grāfikas	iterācija
atsisvėikinimas	diagnòstika	grojāraštis	įrankis
ātspalvis	dienýnas	hėrcas	įrašas
ātvaizdis	diskāsukis	hieròglifas	įsiláužėlis
autokoregāvimas	diskrėtinimas	hipernúroda	įtaisas
áutorius	dokumentācija	íeškas	įtrauka
báitas	eksabáitas	impùlsas	įvykis

jotabáitas	liceñcija	nanotechnològija	pérkodavimas
júosta	lietùvinimas	nařšymas	pérnaša
kābelis	līnija	naudótojas	pérpildymas
kadrāvimas	līnuksas	naūjinimas	pértrauktis
kategòrija	lītera	naujóvinimas	pértvarka
káukė	lituanizāvimas	nevýkėlis	pėrsiuntimas
kėgelis	liūdijimas	normalizāvimas	péržiūra
kiberfòbija	lokalizācija	nósinė	petabáitas
kibernėtika	makrokomānda	nūlinimas	pėdsakas
kilobáitas	makroprocėsorius	núokrypis	pikosekundė
kirīlica	makrovīrusas	núoroda	pīkselis
kītavardis	manipuliātorius	núostata	piratāvimas
klasifikācija	mātrica	operācija	pirmenýbė
kodāvimas	megabáitas	operāndas	plūnsna
kòdeksas	metafáilas	operātorius	póaibis
kòderis	metagáirė	orientācija	póaplankis
komānda	metakompiliātorius	pagálba	pódėlis
kompiliātorius	mikrooperācija	pasisvėikinimas	pódokumentis
kompiliāvimas	mikroprocėsorius	patikėjimas	pókalbis
kompiutėrija	mikroprogramāvimas	páuzė	póklasis
kompiūteris	mikrosekundė	pākatalogis	pólangis
komponāvimas	milisekundė	pākanalis	polītika
kompozīcija	modeliāvimas	pakāvimas	pómedispóraidis
komunikācija	mòdelis	pāprogramė	póraštė
konfigūrācija	moduliāvimas	pavadīnimas	pósaļygis
konstánta	mòdulis	paveldėjimas	póslinkis
konvertāvimas	moniūtorius	pažymėjimas	pósrītis
kòpija	montāvimas	pėradresavimas	pótinklis
koprocėsorius	mozáika	pėrbraukimas	póversijis
kriptoanālizė	mozáikinimas	pėrdavimas	pozīcija
kriptogrāfija	multimėdija	perfojúosta	póžymis
kurātorius	multiplėkseris	pėrjungiklis	příegloba
laīkmatis	nanosekundė	pėrklausa	příeiga

príemonē	rūšiāvimas	specifikācija	transliāvimas
príeraišas	saĩstymas	stačiākampis	transliterācija
príerašas	saĩtvietē	standārtas	trīgeris
príešsālygis	sāntrumpa	statīstika	ūmliautas
príevadas	saugāsienē	stātusas	ūžkarda
príevardis	savīkēla	stebētojas	ūžklausa
príežiūra	savýbē	stīlinē	užkodāvimas
prīžiūrētojas	sāljaja	sumātorius	ūžpildas
procēsorius	sālyga	superkompiūteris	ūžraitas
pròfilis	sāranka	suvienódinimas	ūžsklanda
programāvimas	sāsaja	šešēlis	užšifrāvimas
programúotojas	sāveika	šiūkšlinē	vairāsvirtē
propòrcija	scenārijus	šviesólaidis	vaizdājuostē
prótarpis	seānsas	šviēsplunksnē	valdýtojas
pseudogrāfika	sēkcija	tabuliātorius	vandénženklis
pūltas	semántika	tánkinimas	veĩksena
pūskardis	sērveris	tarnýba	vèktorius
pūnktas	siñtaksē	telekomunikācija	vērsija
pūs baitis	sim̃bolis	telekonfereñcija	vertifikāvimas
pūslapis	sinchronizāvimas	terabáitas	vietāženklis
rāginimas	sintezātorius	tērmās	viřšai bis
rāktinē	siñtezē	terminātorius	viřšaplankis
realizācija	skaĩtmeninimas	tērpē	viřškatalogis
redagāvimas	skēneris	testāvimas	viřšraidis
redāktorius	skiemenāvimas	tezáuras	vīrusas
reklāmjuostē	skīltis	tīldē	vizualizāvimas
rekūrsija	slañkjuostē	tīnkinimas	zetabáitas
reljēfinimas	slapývardis	tinklālapis	žénklinimas
resūrsas	slaptāfrazē	tinklāraštis	žiniātinklis
rikiāvimas	slaptāžodis	tinklāvietē	žinýnas
ródymas	soliarizācija	transliātorius	žīrklēs

2-osios kirčiutės terminai

abėkas	braižyklė	etiketė	intervālas
abėcėlė	braižytūvas	fāksas	intranėtas
aboneėtas	brukālius	faksogramà	invariantiškūmas
adresātas	brūkšnėlis	fidonėtas	įskaitomūmas
akutė	brūkšniuotė	figūrà	iškarpinė
akronimas	cedilà	fōnas	išklotinė
algoritmas	ciklas	formātas	išskleidimas
anonimas	citata	fotorengyklė	įkėlyklė
aparātas	daryklė	fotospausdintūvas	įspėjimas
apostrofās	daugiasluoksniškūmas	garnitūras	jaustūkas
archyvas	daugiareikšmiškūmas	gařsis	jungiamūmas
argumeėtas	daugiagijiškūmas	gedimas	jutiklis
ąsėlė	decibėlas	gigabėtas	kabūtės
asociatyvūmas	delninūkas	glifās	kādras
atidengimas	dėklas	glodintūvas	kanālas
atmetimas	derintuvė	gradieėtas	kasėtė
atmintūkas	diagramà	grāfas	katakanà
atribūtas	didintūvas	grāvis	katalògas
atsakiklis	digrāfas	grotėlės	kaupiklis
atpažinimas	direktyvà	grỹnis	keitiklis
atmintinė	diskas	grubūmas	kilobėtas
autofigūrà	diskėlis	grupė	kilobòdas
automātas	dỹdis	hipertėkstas	kilpėlė
autostereogramà	dokumeėtas	hipersaėtas	klāsė
autotėkstas	doròklė	hiraganà	klaviatūrà
baigtūkas	dviraidis	histogramà	klavišas
bendradarbis	eilutė	horizontālė	klieėtas
bėtas	ekrānas	ideogramà	klòstė
blizgūčiai	ekstranėtas	ieškỹklė	kòdas
blòkas	ekvivalentūmas	iniciālas	koduotė
bòdas	elemeėtas	interaktyvūmas	koeficieėtas
braižiklis	eternėtas	internėtas	komentāras

komponeĩtas	lũžis	pagelbĩklis	priskyrĩmas
komutatyvũmas	magistrālẽ	pakẽtas	procedũrã
konfliktas	maišĩklis	palẽtẽ	procẽsas
kontẽkstas	makẽtas	pabraukĩmas	protokõlas
kontrãstas	makrobibliotekã	pakuõklẽ	programã
kopijuõklis	makroprogramã	paleidỹklẽ	programẽlẽ
kortẽlẽ	maršrũtas	parankĩnẽ	programĩšius
koordinãtẽ	masỹvas	parinkĩklis	pseudokõdas
koprogrãmẽ	mastẽlis	paruoštũkas	pseudoportẽtas
kraštĩnẽ	matuõklis	pasukĩmas	pseudoverĩtimas
kriptosistemã	mẽdis	paskyrĩmas	purkštũkas
kursỹvas	megabĩtas	pastũmĩmas	radiãnas
lãkštas	metapranešĩmas	paukščiũkas	raĩdẽ
langẽlis	metõdas	perfokortã	rãktas
lãpas	mikrofõnas	periõdas	rankenẽlẽ
laužỹklẽ	mikronaršỹklẽ	perkeliamũmas	rãstras
legendã	mikrõnas	perstatomũmas	rašalĩnẽ
leistũvas	mikroprogramã	perteklũmas	rašỹklẽ
leistũvẽ	miniatiũrã	piešĩmas	regĩstras
leksemã	mygtũkas	piešỹklẽ	rengỹklẽ
lentẽlẽ	modẽmas	pieštũkas	retrospektyvã
licenciãras	montãžas	pipetẽ	rezultãtas
licenciãtas	naršĩklis	piktogramã	rẽmẽlis
ligatũrã	naršỹklẽ	planuõklẽ	rẽžis
likũtis	našũmas	pliũpsnis	rikiuõklẽ
liniuõtẽ	negatỹvas	plõkštẽ	rĩktas
lipdũkas	neigĩmas	portãlas	ryškũmas
literãlas	neprieštaringũmas	pralaidũmas	rodỹklẽ
lỹgis	nukreipĩmas	pranešĩmas	saistỹklẽ
lygiuõtẽ	nustũmĩmas	pranešỹklẽ	saĩtas
lyginũmas	nuvilkĩmas	priẽdas	saugĩklis
logotĩpas	objẽktas	prieinamũmas	saugyklã
lokãlẽ	oktẽtas	prioritẽtas	saugũmas

sāveikūmas	spausdintūvas	telktūvas	valdīklis
sedīlē	spartintūvas	telnētas	varnēlē
sekīklis	sraūtas	tēstas	varīklis
semafōras	staigmenēlē	tēkstas	vedīklis
sertifikātas	stīlius	tekstūrā	vertīklis
siejīklis	stulpēlis	temā	vertīyklē
signālas	suderinamūmas	tepūkas	vēliavēlē
silpīmas	sudētūvas	terminālas	videotelefōnas
skālē	suktūkas	tikslūmas	vilkīmas
skaidrūmas	suliejīmas	tinklēlis	zonā
skaičiuōklē	surogātas	tōmas	ženklēlis
skaičiuōklis	suskleidīklis	trafarētas	žiņgsnis
skaičiuotūvas	suteikīmas	treniruōklē	žinūtē
skaīstis	šakotūvas	trintūkas	žiūrīyklē
skaitytūvai	šablōnas	trumpīklis	žymēklis
skaitytūvas	šīfras	tvarkytūvē	žymīklis
skirstīyklē	šiūkšlēs	tvarkīyklē	žōdis
skirtūkas	šlāmštas	unikōdas	žurnālas
skydēlis	šliaužīklis	užrašīnē	žvaigždūtē
skliaūstai	šriftas	užsiēmīmas	žvalgīklis
skriptas	šviēsis	užpildīklis	
slankīklis	talkiniņkas	užslinkīmas	
slaptūkas	tankintūvas	užplūdīmas	
slapūkas	tapatūmas	vaizduōklis	

3-iosios kirčiuotės terminai

ãdresas	ĩrenginỹs	paklaidà	rietuvẽ
áidas	išvedinỹs	papildinỹs	rinkmenà
apklausà	ĩvedinỹs	paraštẽ	rodinỹs
ãplankas	jungtĩs	parinktĩs	sakinỹs
aplinkà	keitinỹs	paskirtĩs	sàrašas
ãprašas	kẽvalas	paskirstà	skaidinỹs
apsaugà	kiřminas	paskyrà	skaitmuõ
ãpvalkalas	kreipinỹs	pataisà	spaudinỹs
atmainà	laikmenà	pateiktĩs	spaudmuõ
atmintĩs	láiškas	patikrà	sudètĩs
atrankà	lángas	pavarà	šaukinỹs
blokinỹs	lygmuõ	plėtinỹs	taisinỹs
branduolỹs	makroapibrėžtĩs	praeitĩs	teiginỹs
brėžinỹs	metadúomenys	radinỹs	telkinỹs
brùkalas	metarinkmenà	rãšmenys	turinỹs
darinỹs	mėtmenys	rašmuõ	užduotĩs
dúomenys	padalà	reikmuõ	žėnklas
ieškinỹs	padėtĩs	reikšmẽ	židinỹs
išimtĩs	paieškà	reiškinỹs	

4-osios kirčiuotės terminai

bylā	kreps̃ys	pelė	taisà
brūkšñys	kryptis	ribà	talpà
darnà	krūvà	ryš̃ys	tāškas
dažāĩ	kvazikalbà	sekà	temà
delsà	laidà	siuntà	tiesà
eigà	laĩkas	skaidrė	tiñklas
eilė	laũkas	skyrà	triktis
gařsas	laužtė	spalvà	triūkšmas
gijà	lĩzdas	spartà	trukmė
imt̃is	maišà	sprukl̃ys	ultragařsas
kalbà	makrokalbà	spūdà	vařdas
kaũpas	māzgas	srit̃is	vertė
kėlias	metakalbà	strigt̃is	vỹksmas
klaidà	nešl̃ys	svėčias	žymà
kreidà	netiesà	šakñis	žymė

SUDĖTINIAI TERMINAI

Dvižodžiai terminai su prepoziciškai prijungtais dėmenimis

Priesagos -inis, -ė būdvardis + daiktavardis

abėcėlinis monitorius	aritmėtinis registras	automatinis formatavimas
adatinis spausdintuvas	aritmėtinis reiškinyš	automatinis įrašymas
adresinė konstanta	asimetrinis glaūdinimas	automatinis išdėstymas
aidinė kontrolė	asinchroninė konferencija	automatinis išėjimas
algoritmėnė kalbà	asinchroninė pėrtrauktis	automatinis kartojimas
alkūninė jungtis	asinchroninis gařsas	automatinis keitinys
analitinė mašina	asinchroninis įtaisas	automatinis koregavimas
analoginė linija	asinchroninis kreipinyš	automatinis numeravimas
analoginiai duomenys	asinchroninis pėrdavimas	automatinis paleidimas
analoginis dįdis	asmeninė bibliotekà	automatinis pėrsiuntimas
analoginis kanàlas	asmeniniai duomenys	automatinis prisijungimas
analoginis kompiūteris	asmeninis kompiūteris	automatinis skaičiavimas
analoginis signàlas	aspėktinis programavimas	automatinis slinkimas
anglis pieštukas	aštuonetainis skaičius	automatinis sujungimas
anglis eskizas	atgalinis àdresas	automatinis užpildymas
animacinis žymėklis	atgalinis saitas	avarinė baigtis
anoniminis liūdijimas	atgalinis skaĩbinimas	baigtinis automàtas
anoniminis nařšymas	atgalinis suderinamūmas	baitinė operacija
anoniminis pařtas	atgalinis vertimas	baitinė programà
anoniminis siuntimas	atraminis kàdras	baitinis protokòlas
antivirusinė programà	atsarginė kòpija	baitinis tánkinimas
antraštėnė skaidrė	atsitiktinis triūkšmas	bàzinė linija
antrinis ràktas	atvirkštinis kòdas	bàziniz àdresas
aparatinė įranga	atvirkštinis laikmatis	bàziniz kàdras
aparatinė pėrtrauktis	atvirkštinis pėrpildymas	bàzinis žòdis
aparatinė sąsaja	atvirkštinis vaizdas	begalinis ciklas
apatinė lygiuòtė	automatinė spalvà	bendruomeninė laidà
apatinis inėksas	automatinis atkūrimas	besàlyginis nukreipimas
apatinis kolontitulas	automatinis atnaūjinimas	binarinė operacija
aritmėtinė operacija	automatinis atsàkymas	bitinė operacija
aritmėtinis įtaisas	automatinis baigimas	bitinis protokòlas

blòkinè schemà	dirbtinis intelèktas	euristinis algorìtmas
brūkšnìnè līnija	dvejetaīnè paieškà	fāksinis modèmas
brūkšnìnis kòdas	dvejetaīnè rinkmenà	fāktinis parāmetras
būgninis braižytùvas	dvejetaīnè veiksenà	figūrìnè išnaša
būgninis skaitytùvas	dvejetaīnis fáilas	figūrìnè rodỹklè
burbulìnè diagramà	dvejetaīnis kòdas	fīzinis ādresas
centrìnè lygiuòtè	dvejetaīnis laūkas	fīzinis lygmuõ
centrìnis kompiùteris	dvejetaīnis mēdis	fonètìnè klaviatūrà
centrìnis procèsorius	dvejetaīnis signālas	fònìnè programà
cìklinè nùoroda	dvejetaīnis siuntimas	fònìnè užduotìs
cìklinis pastūmimas	dvejetaīnis skaičìus	fònìnis apšvietimas
dalỹkinè rodỹklè	eilùtinè rašỹklè	fūncinis klavišas
dalijamoji mēdžiaga	eilùtinis spausdintùvas	fūncinis programāvimas
dalìnis dokumeñtas	ekrāninè klaviatūrà	fūncinis suderinamùmas
darbìnis sèrveris	ekspèrtìnè sistemà	galìniai nùliai
daugýbinè fūncija	elektrònìnè knyga	galìnè išnaša
daugýbinè klāsè	elektrònìnè kultūrà	galìniai tarpai
daugýbinè piktogramà	elektrònìnè prekyba	galutìnis naudótojas
daugýbinis parāmetras	elektrònìnè pinigìnè	garsìnis ātsakas
demonstrācinè vèrsija	elektrònìnè valdžia	garsìnis fōnas
dešimtaīnis skaičìus	elektròniniai pinigai	garsìnis leidinỹs
dešinìnè lygiuòtè	elektròninis atvirùkas	garsìnis ženklèlis
dešinìnis brūkšnỹs	elektròninis čekis	geogrāfiniai dúomenys
dešinìnis kiřtis	elektròninis dokumeñtas	gerýbinis vīrusas
diakrìtinis ženklas	elektròninis láiškas	gradieñtinis teptùkas
dināminè bibliotekà	elektròninis mókymasis	grāfinè planšètè
dināminè laikmenà	elektròninis pārašas	grāfinè sāsaja
dināminè sāranka	elektròninis pāsas	grāfinè veiksenà
dināminis dīskas	elektròninis pāštas	grāfinis dokumeñtas
dināminis kintamāsìs	elektròninis žinýnas	grāfinis monītorius
dināminis meniù	elektròninis žurnālas	grāfinis vaizduõklis
dināminis saīstymas	erdvìnè transformācija	gramātinè fōrma
dināminis tánkinimas	erdvìnis gařsas	grandìninis apdorójimas
dināminis tinklālapis	ergonòminè klaviatūrà	grùpinè įranga

grūpinė liceñcija	internėtinis dienóraštis	jutiklinis ekrānas
grūpinis ādresas	internėtinis žaidimas	jutiklinis kilimėlis
grūpinis pėrvadinimas	internėtinis žinýnas	kabelinis modėmas
grūpinis pėrvardijimas	invariāntinė kultūrā	kādrinis pėrdavimas
grūpinis rāktas	inversinis vaĩzdas	kairinė lygiuotė
grūpinis žymėjimas	išimtinė liceñcija	kairinis brūkšnys
heterogėninė atrankā	išimtinė situācija	kairinis kiŗtis
heterogėninis tiņklas	išorinė atmintis	kalendėrinis įvykis
hibridinis kompiūteris	išorinė kraštinė	kandidātinė vėrsija
hierārchinė atrankā	išorinė pėrtrauktis	kanėninė fėrma
hierārchinė struktūrā	išorinė programā	kasmetinis įvykis
hierārchinis meniū	išorinės koordinātės	keliņtinis skaičius
hierārchinis tiņklas	išorinė žiūrỹklė	kibernėtinė erdvė
hipertėkstinė kalbā	išorinis įtaisas	kišeninis kompiūteris
hipertėkstinis dokumeņtas	išorinis kintamasis	kištukinis sujungimas
hologrāfinė laikmenā	išorinis kompiūteris	kėdinis pavadinimas
homogėninė atrankā	išorinis modėmas	kėjinis manipuliātorius
įdėtinė fũkcija	išorinis vařdas	kombinācinė nėsinė
įdėtinė lentėlė	išpovinė diagramā	kombinācinė sedilė
įdėtinė pāprogramė	išplėstinis žymėjimas	kombinācinė tildė
įdėtinė procedūrā	išskirtinė prieiga	kombinācinis akūtas
įdėtinis sārašas	iŗtisinė atrankā	kombinācinis grāvis
impũlsinis signālas	iŗtisinė lĩnija	kombinācinis klaviŗas
infĩksinis ūžrašas	iŗtisinis pėpierius	kombinācinis pauŗŗiũkas
informācinė sistemā	iŗvestinis dỹdis	komėrcinė programā
informācinės technologijos	izomėtrinis vaĩzdas	kompāktinė plokŗtėlė
informācinis lāngas	jungtinis dokumeņtas	kompāktinis dĩskas
informācinis praneŗimas	jungtinis langėlis	kompiuterinė grāfika
informācinis procėsas	juodraŗtinė kokýbė	kompiuterinė intelėktika
intelėktinė sistemā	juodraŗtinis vertimas	kompiuterinė kalbā
internėtinė apklausā	júostinė diagramā	kompiuterinė komānda
internėtinė aplinkā	júostinė kasėtė	kompiuterinė kūrýba
internėtinė bendrúomenė	júostinis braiŗytũvas	kompiuterinis mėnas
internėtinė klaviatūrā	jutiklinė pelė	kompiuterinis raŗtingũmas

kompiuterinis telefonas	lòginė klaidà	nùlinė rodỹklė
kompiuterinis žaidimas	lòginė operacija	nùlinis modėmas
komplėksinis skaičius	lòginė paieškà	nuolatinė klaidà
komplėksinis testavimas	lòginė reikšmė	nuosavýbinė programà
komponeñtinis	lòginis diskas	nuotolinė prieiga
programavimas	lòginis elemeñtas	nuotolinis admininstavimas
kontėkstinė pagálba	lòginis įtaisas	nuotolinis kompiuteris
kontėkstinis meniù	lòginis kaupiklis	nuotolinis mókymasis
kontėkstinis žinýnas	lòginis kintamasis	nuotolinis terminàlas
kontròlinė sumà	lòginis programavimas	objėktinė gràfika
kontūrìnis šriftas	lòginis reiškinyš	objėktinė programà
korinė telefonija	lùstinė kortėlė	objėktinė sàsaja
kriptogràfinis algoritmas	magistràlinė pelė	objėktinis kòdas
kritinė klaidà	magistràlinis tiñklas	objėktinis mòdulis
kryžminė brūkšniuotė	magnėtinė juostėlė	objėktinis programavimas
kúginė diagramà	màsinis valytùvas	objėktinis projektavimas
laidinis ryšys	mašininė kalbà	operacinė aplinkà
laikinis tánkinimas	mašininis vertimas	operacinė sistemà
laiškinė kokýbė	matemàtinis koprocėsorius	òptinė pelė
lankinė jungtis	matemàtinis mòdelis	òptinė skàidula
laužtinės kabùtės	mechàninė pelė	pagrindinė atmintis
lazerinė pelė	mikroveidrodinis projėktorius	pagrindinė plòkštė
lazerinis ryšys	mnemòninis vařdas	pagrindinės spalvos
lazerinis spausdintùvas	modàlinis kodavimas	pagrindinis diskas
lazerinis žymėjimas	modulinis programavimas	pagrindinis įrašas
leksikogràfinis rikiavimas	modulinis projektavimas	pagrindinis katalògas
liekaninė kontròlė	momeñtinė kòpija	pagrindinis lągas
lygmeninė architektūrà	monopòlinis siuntimas	pagrindinis meniù
lygmeninė sàsaja	muzikinė klaviatūrà	pagrindinis raktas
linijinė diagramà	neišimtinė liceñcija	pagrindinis segmeñtas
lipdùkinis pòpierius	nereikšmìniai nùliai	pagrindinis slaptàžodis
literàlinė konstánta	nerezideñtinis vùrusas	pagrindinis tiñklas
lizdinė jungtis	neuròninis tiñklas	pakartòtinis panaudójimas
lòginė fùncija	nùlinė eilutė	pakėtinė programà

pakėtinis apdorėjimas	postskriptinis šriftas	rąstrinė grąfika
pakėtinis rądijas	pozicinis glifas	rąstrinis monitorius
pakėtinis sutąnkinimas	pradinė reikšmė	rąstrinis pavėiklas
pakópiniai stiliai	pradiniai dúomenys	rąstrinis vaizduóklis
pakópinis meniù	pradinis diskas	rašalinis spausdintúvas
pakópinis paleidimas	pradinis fáilas	reikšminis skaitmuó
pasáulinis laikas	pradinis katalógas	reikšminis žódis
paviřšinė diagramà	prefiksinis úžrašas	rekursinis algoritmas
paviřšinė kòpija	prieauginis adresávimas	rekursinis kreipinys
paviřšinis patikrinimas	prieauginis kompiliátorius	retrospektývinis testávimas
pažingsninė veiksenà	príekiniai nùliai	rezideñtinė programà
perspektývinis suderinamumas	príekiniai tarpai	rezideñtinis vurusas
perteklinė kontrólė	príekinis pląnas	riestinis kiřtis
piktogrąminė sąsaja	priešlaikinė baigtis	ritinė diagramà
piktogrąminis meniù	procedúrinė kalbà	sląjinis rikiávimas
piramidinė diagramà	procentinė diagramà	sląginis formatávimas
pirminė rinkmenà	profėsinis kompiúteris	sląginis nukreipimas
pirminiai dúomenys	progrąminė įranga	sląginis sakinyřs
pirminis fáilas	progrąminė jungtis	santykinė núoroda
pirminis mòdulis	progrąminė pértrauktis	santykinė paklaidà
pirminis rąktas	progrėsinis įkėlimas	santykinės koordinatės
pirminis skaidinyřs	progrėsinis kodávimas	santykinis ádresas
pirminis susitarimas	pseudoanoniminis páštas	santykinis manipuliátorius
pirminis tėkstas	pseudoatsitiktinis skaičius	santykinis pérkėlimas
planřetinis kompiúteris	puořybiniai ženklėliai	sąryřinė úžklausa
pliűpsninis siuntimas	puořybinis tėkstas	saváiminis diegimas
plokštuminis braižytúvas	puslaidininkinė laikmenà	semántinis tińklas
plokštuminis skaitytúvas	puslapinė ańtrařtė	signálinis kádras
polimórfinis vurusas	puslapinė póraštė	simbólinis ádresas
pórinė gáirė	puslapinis spausdintúvas	simėtrinis glaűdinimas
postfiksinis úžrašas	pustoninis spáusdinimas	simėtrinis rąktas
postskriptinė rinkmenà	rańkinis manipuliátorius	simėtrinis řifrávimas
postskriptinis fáilas	rańkinis skaitytúvas	sinchróninė konferenceñcija
postskriptinis spausdintúvas	rankrařtinis šriftas	sinchróninė pértrauktis

sinchròninis gařsas	slúoksninë grāfika	tarnýbinë stotìs
sinchròninis ítaisas	smũginis spausdintùvas	tarpgrùpinis siuntìmas
sinchròninis përdavimas	spalvìnis kòdas	tārpinë kalbà
sistëminë klaidà	spindulìnë diagramà	tārpinë sumà
sistëminë programà	sritìnë diagramà	tārpinis rezultātas
sistëminë rinkmenà	stalìnis kompiùteris	tarppakètinis tārpas
sistëminis blòkas	stātinë laikmenà	taškìnë diagramà
sistëminis dìskas	stātinis kintamàsis	taškìnë grāfika
sistëminis fáilas	stātinis meniù	taškìnë korëkcija
sistëminis programāvimas	stātinis saìstymas	taškìnë lìnija
skaidulìnis kanālas	stātinis tinklālapis	taškìnis pavéikslas
skaĩtinë konstánta	stereofòninis gařsas	taškìnis šriřtas
skaĩtinë reikšmë	stereoskopinis monìtorius	tëchninë íranga
skaĩtinis ādresas	stereoskopinis vaizduòklis	tëkstinë rinkmenà
skaitmenìnë atskirtìs	struktūrinë grāfika	tëkstinë sāsaja
skaitmenìnë fotogrāfija	struktūrinë lygiuòtë	tëkstinë veĩksena
skaitmenìnë lìnija	struktūrinë schemà	tëkstinë žinùtë
skaitmenìnë pinigìnë	struktūrinis kintamàsis	tëkstinis dokumeñtas
skaitmenìnë televìzija	struktūrinis programāvimas	tëkstinis fáilas
skaitmeniniai dúomenys	struktūrinis sārařas	tëkstinis laũkas
skaitmenìnis dỹdis	stulpëlinë diagramà	tëkstinis monìtorius
skaitmenìnis fotoaparātas	sudètìnis blòkas	tëkstinis pavéikslas
skaitmenìnis gařsas	sudètìnis dokumeñtas	tëkstinis siuntìmas
skaitmenìnis kanālas	sudètìnis rodinỹs	tëkstinis vaizduòklis
skaitmenìnis kinas	sudètìnis vařdas	telefoninë paskyrà
skaitmenìnis kompiùteris	sudurtìnë diagramà	tëminë paieškà
skaitmenìnis pārařas	suvestìnë diagramà	tërminis spausdintùvas
skaitmenìnis signālas	suvestìnë lentëlë	tëstìnis mókymas
skaitmenìnis vaizdādiskis	řalmìnis monìtorius	tònis signālas
skaliārinis procèsorius	řalutìnis efëktas	užpakalìnës dũrys
skirtìnë lìnija	řeřioliktaĩnis skaĩčius	užpakalìnis skỹdas
skritulìnë diagramà	řóninë júosta	vaizdìnis programāvimas
slinktìnis braižytùvas	řvarùsis diegìmas	vardìnë konstánta
slinktìnis skaitytùvas	řviesìnis rařìklis	variāntinis sakinỹs

veidrodinis atspindys	vidinis kompiuteris	viėtinis tĩnklas
vektorinė grãfika	vidinis modėmas	viėtinis vãrdas
vektorinis kompiuteris	vidinis šriftas	viršutinė lygiuotė
vektorinis pavėiklas	vidinis tĩnklas	viršutinis iĩndeksas
vektorinis procėsorius	vidinis vãrdas	viršutinis kolontĩtulas
vektorinis šriftas	vienkartrtinis slaptãžodis	visuomeninė laidà
vidinė kraštinė	viėtinis katalògas	žiedinė diagramà
vidinė pėrtrauktis	viėtinis kintamàsis	žiedinis sãrašas
vidinis ĩtaisas	viėtinis kompiuteris	žiedinis tĩnklas
vidinis kintamàsis	viėtinis meniũ	žvaigždinis tĩnklas

Ivardžiutinis bũdvardis + daiktavardis

absoliučioji paklaidà	amžinasis cĩklas	didžiosios raĩdės
absoliučioji rodỹklė	asociatyvioji paieškà	disjunktyvioji paieškà
absoliučiosios koordinatės	atvirasis formãtas	diskretusis dỹdis
absoliutusis ãdresas	atvirasis mókymasis	dvĩgubasis intervãlas
absoliutusis kòdas	atvirasis montãžas	dvĩgubasis taĩkis
absoliutusis manipuliãtorius	atvirasis protokòlas	dvĩgubasis žòdis
absoliutusis mòdulis	atvirasis standãrtas	dvĩguboji lĩnija
adaptyvioji sãsaja	atvirasis turinỹs	ekstremalusis programãvimas
adaptyvioji sistemà	atviróji programà	elementarioji kreiptis
adaptyvũsis fĩltras	atviróji sãndũra	elementarusis pòžymis
adaptyvũsis glaũdinimas	atviróji sistemà	fiktyvioji pãprogramė
adaptyvũsis meniũ	aukščiãusiasis báitas	fiktyvũsis kintamàsis
aktyvioji programà	aukščiãusiasis bĩtas	fiktyvũsis parãmetras
aktyvioji reikšmė	baltasis sãrašas	fiktyvũsis ùžpildas
aktyvũsis hipersaĩtas	baltasis triũkšmas	formalusis parãmetras
aktyvũsis lãngas	baltóji dẽžė	fragmentũotasis fáilas
aktyvũsis langėlis	bangũotoji lĩnija	fragmentũotoji rinkmenà
aktyvũsis saĩtas	bendrasis ĩsteklius	gilioji kòpija
aktyvũsis šakotũvas	bendrasis katalògas	gilũsis saĩtas
aktyvũsis tinklãlapis	bendrasis valdĩklis	globalũsis kintamàsis
alternatyvũsis tėkstas	bendróji atmintis	globalũsis vãrdas
alternatyvũsis vãrdas	brandũsis programãvimas	glodũsis apgaubĩmas

glodžioji kreivė	juodasis sąrašas	mobilióji programà
griežtoji disjūkcija	juodoji dėžė	mobilùsis internėtas
grynasis tėkstas	juodoji skylė	mobilùsis kompiūteris
grynoji spalvà	kardinalùsis skaičius	mobilùsis modėmas
gulsčiàsis atspindys	kėlùsis mòdulis	mobilùsis ryšys
gulsčiàsis atvėrimas	konjunktyvióji paieškà	mobilùsis vėrusas
gulsčiàsis išplėtimas	laikinàsis egzempliòrius	natūralioji kalbà
gulsčiàsis meniù	laikinàsis fáilas	natūralùsis skaičius
gulsčiàsis monitòrius	laikinàsis katalògas	nenuostolingas glaūdinimas
gulsčiàsis užvėrimas	laikinóji klaidà	neutralioji kultūrà
gulsčiàsis vaizduòklis	laikinóji rinkmenà	normalùsis šriftas
gulsčioji lygiuotė	laikinóji vėrsija	nuoseklióji jungtis
gulsčioji slaňkjuostė	laisvasis piešimas	nuoseklióji kreiptis
horizontalioji lygiuotė	laisvoji prėiga	nuoseklióji paieškà
horizontalioji slaňkjuostė	laisvoji programà	nuoseklióji pelė
horizontalùsis atvėrimas	lankstùsis programãvimas	nuoseklióji prėiga
horizontalùsis išplėtimas	lemtingoji klaidà	nuoseklióji sąsaja
horizontalùsis meniù	lygiagrečioji jungtis	nuoseklùsis algorìtmas
horizontalùsis užvėrimas	lygiagrečioji paieškà	nuoseklùsis išrinkimas
ilgàsis brūkšnys	lygiagrečioji prėiga	nuoseklùsis įtaisas
ilgoji eilutė	lygiagrečioji sąsaja	nuoseklùsis priėvadas
imperatyvioji kalbà	lygiagretùsis algorìtmas	nuoseklùsis spausdintùvas
individualùsis rãktas	lygiagretùsis apdorójimas	operatyvioji atmintis
interaktyvieji vaizdai	lygiagretùsis įtaisas	paprastasis šriftas
interaktyvioji grãfika	lygiagretùsis kompiūteris	paprastasis tėkstas
interaktyvioji lentà	lygiagretùsis priėvadas	pàprastosios kabutės
interaktyvioji programà	lygiagretùsis spausdintùvas	paralelùsis tėkstas
interaktyvioji televìzija	lygiagretùsis tėkstas	pasyvùsis šakotùvas
interaktyvùsis apdorójimas	mãgiškoji lazdelė	pastovióji atmintis
interaktyvùsis žemėlapis	mažóji vėrsija	pasviràsis brūkšnys
išsamùsis testãvimas	mãžosios raĩdės	pasviràsis šriftas
įterptasis pavėikslas	mėlynàsis ekrãnas	pilkàsis klavišas
judrioji programà	mišrùsis kompiūteris	plačioji eilutė
junglùsis tiňklas	mobilióji naršyklė	platùsis tiňklas

plokščiāsis ekrānas	stačiōji lygiuōtē	vertikalūsis atvērimas
plokščiāsis fáilas	stačiōji slaņkjuostē	vertikalūsis išplētīmas
plokščiāsis kābelis	standūsis dīskas	vertikalūsis meniū
plokščiāsis monītorius	statūsis atspindīs	vertikalūsis užvērimas
plokščiāsis vaizduōklis	statūsis atvērimas	vientisāsis fáilas
plokščiōji rinkmenā	statūsis išplētīmas	vientisōji rinkmenā
ploniāusioji līnija	statūsis meniū	viešāsis katalōgas
potencialūsis rāktas	statūsis užvērimas	viešāsis rāktas
privačiōji sritīs	sveikāsis skaīčius	viešāsis terminālas
privatūsis rāktas	talpūsis diskēlis	virtualiōji atmintīs
raiškūsis tēkstas	tankūsis tiņklas	virtualiōji bendrūomenē
realūsis skaīčius	tiesiōji jungtīs	virtualiōji mašinā
reguliarūsis reiškinīs	tiēsiosios kabūtēs	virtualiōji realībē
saugiōji svetaīnē	tīkrosios spalvos	virtualūsis ādresas
saūgiosios spalvos	tolydiēji dúomenys	virtualūsis dīskas
skaidriōji sāsaja	tolydūsis dīdis	virtualūsis ekrānas
sklandūsis viršmas	tolydūsis signālas	virtualūsis įrenginīs
slankūsis kablēlis	tolydžiōji kreivē	virtualūsis katalōgas
slankūsis lāngas	triniōji laikmenā	virtualūsis kēlias
slankūsis meniū	trūkiōji atrankā	virtualūsis ryšīs
slankūsis rēmēlis	tuščiāsis šriftas	virtualūsis sērveris
slaptāsis vīrusas	tuščiōji eilūtē	vīsiškasis suderinamūmas
slaptōji informācija	unikalūsis vařdas	vīsiškasis sutikīmas
sparčiōji paieškā	universaliōji jungtīs	vīsiškoji prīeiga
sparčiōji paleistīs	universaliōji magistrālē	vizualūsis programāvimas
spartīēji klavišai	universalūsis ādresas	žemiāusiasis báitas
spartūsis ženklinimas	universalūsis dīskas	žemiāusiasis bītas
specialūsis ženklas	vertikaliōji lygiuōtē	
stačiasis monītorius	vertikaliōji slaņkjuostē	

Sudurtinis būdvardis + daiktavardis

abipusē lygiuōtē	daugiaaboneñtis transliāvimas	daugiadālis láiškas
abipusē rodỹklē	daugiabaītē koduōtē	daugiadālis vīrusas
bendraāšis kābelis	daugiaadrēsīs siuntīmas	daugiadokumeñtē sāsaja

daugiakaĩbė svetaĩnė	ilgalaĩkis slapũkas	tikralaĩkis glaũdinimas
daugialỹgis rikiãvimas	ĩvairialỹpė informãcija	tikralaĩkis pĩkalbis
daugiaprocėsis kompiũteris	ĩvairialỹpė ĩranga	tikralaĩkis ŗaidĩmas
daugiaprocėsis veikĩmas	ĩvairialỹpė tėrpė	trimãtė diagramà
daugiaprogrãmis apdorĩjimas	ĩvairialỹpė ŗinũtė	trimãtė lentėlė
dvibaĩtė kalbà	ĩvairialỹtė atrankà	trimãtė lĩnija
dvibaĩtė koduĩtė	ĩvairialỹtis tiĩklas	trimãtė skaiĩiuĩklė
dvikaĩtis spũstelėjimas	ĩvairiaplĩtis ŗrĩftas	trimãtė transformãcija
dvikrỹptė kalbà	keturspalĩvis spãusdinimas	trimãtis masỹvas
dvikrỹptė magistrãlė	lygiaplĩtis ŗrĩftas	tritãškis ĩterpĩmas
dvikrỹptis sãrašas	nulviẽtė operãcija	vienalỹtė atrankà
dvikrỹptis spausdintũvas	pirmaeĩlė uũduotĩs	vienbaĩtė koduĩtė
dvimãtė diagramà	plaĩciajuĩstis tiĩklas	vienkanãlis tiĩklas
dvimãtis masỹvas	siaurajuĩstis tiĩklas	vienkrỹptė kalbà
dvipũsis ryšỹs	skystakristãlis monĩtorius	vienkrỹptis sãrašas
dvipũsis spãusdinimas	skystakristãlis projėktorius	vienpũsis ryšỹs
dvipũsis spausdintũvas	skystakristãlis vaizduĩklis	vientãškis ĩterpĩmas
dvitãškis ĩterpĩmas	tikralaĩkė sistemà	vienviẽtė operãcija
dviviẽtė operãcija	tikralaĩkė uũduotĩs	

Neĩvardŗiuotinis bũdvardis + daiktavardis

apgaulĩngas laĩškas	beskliaũstis uũrašas	paviẽnė gãirė
apỹtikslė atitiktĩs	betĩkslė rodỹklė	reikšmingiãusias ŗėnklas
apỹtikslė paieškà	blĩgas blĩkas	rėtas masỹvas
belãĩdė klaviatũrà	blĩgas sėktorius	svėtimas dĩskas
belãĩdė pelė	dĩdelis langėlis	svėtimas formãtas
belãĩdis ĩtaisas	dvejĩpas paleidĩmas	svėtimas slapũkas
belãĩdis monĩtorius	keleriĩpas paleidĩmas	šešioliktaĩnė rašỹklė
belãĩdis ryšỹs	kryptĩngas naĩšymas	tikslĩ atitiktĩs
belãĩdis tiĩklas	neveiksnũs mygtũkas	vĩsiškas atjungĩmas
belãĩdis vaizduĩklis	nuostolĩngas glaũdinimas	

ĩvardŗiuotinis neveikiamosios rũšies esamojo laiko dalyvis + daiktavardis

adresũojamasis ŗymėklis	baigiamĩji dorĩklė
-------------------------	--------------------

dekomponuojamasis ženklas
dėvimasis kompiuteris
dubliuojamoji tinklavietė
grįžtamasis ryšys
įkeliamasis meniu
įkeliamasis šriftas
interpretuojamoji kalbà
įsimenamoji paslaugà
įstatomasis lángas
išliekamoji laikmenà
išskleidžiamasis meniu
išskleidžiamasis sąrašas
jungiamasis brūkšnėlis
jungiamasis tarpas
jungiamoji linija
kaĩtomoji paieška
keičiamasis diskas
keičiamoji laikmenà
keliamoji eilutė
kilnojamoji programà
kompiliuojamoji kalbà
komutuojamoji linija
laĩkstomasis pŕpierius
leidžiamoji kreiptis
liekamoji eilutė
mŕkomasis žaidimas
neįsimenamoji paslaugà
nekeičiamasis fáilas
nekeičiamoji rinkmenà
neleidžiamoji kreiptis
neleidžiamoji operacija
nematomoji kŕpija
nematomoji linija
nepáisomoji gijà

nepérkompiliuojamasis lokalizãvimas
nespãusdinamieji siĩboliai
nešiojamasis kompiuteris
parengiamoji dorŕklė
plãtinamasis pakėtas
plãtinamoji programà
plėtojamas suderinamũmas
priklaũsomas langėlis
privãlomas laũkas
programuojamasis klavišas
programuojamasis skaičiuotũvas
skiriamoji gebà
slãnkiojamasis sąrašas
slepiamasis fáilas
slepiamoji rinkmenà
smũlkinamasis programãvimas
smũlkinamasis projektãvimas
staĩbinamasis programãvimas
staĩbinamasis projektãvimas
stebimasis langėlis
stebimoji gijà
stebimoji reikšmė
tãikomoji programà
testuojamoji vėrsija
užklojamasis meniu
užklojamoji programà
vãldomasis kompiuteris
veikiamasis katalŕgas
veikiamasis lángas
veikiamasis langėlis
veikiamasis saĩtas
veikiamasis tinklãlapis
veikiamoji programà
výkdomasis ádresas

výkdomasis fáilas	výkdomoji programà
výkdomasis mòdulis	výkdomoji rinkmenà
výkdomasis vîrusas	žymimàsis langëlis

Neįvardžiuotinis neveikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvis + daiktavardis

gáunamas slapùkas	lokalizúojami ištek liai	nemókamas egzempliôrius
išsiuñčiamas slapùkas	neįgiamas glaūdinimas	nežinoma klaidà
mátomas tarpas	nemokamà programà	papildomas kòdas

Įvardžiuotinis neveikiamosios rūšies būtojo laiko dalyvis + daiktavardis

animúotasis tèkstas	kombinuotoji diagramà	paslèptasis tèkstas
atidétasis výkdymas	leñktosios kabùtës	patìkslintasis vařdas
atidétoji užduotìs	maskúotoji sándūra	patìkslintoji paieškà
dantýtasis tèkstas	numatýtasis aboneñtas	privilegijúotoji būsena
fiksúotasis kablëlis	numatýtasis adresýnas	privilegijúotoji komànda
fiksúotasis ryšýs	numatýtasis dîskas	registrúotasis egzempliôrius
įgaliótas sèrveris	numatýtasis mygtùkas	registrúotoji vèrsija
įgaliótoji programà	numatýtasis naudótojas	ribótoji programà
indekúotasis kintamàsis	numatýtasis pròfilis	ribótoji veiksenà
indeksúotoji spalvà	numatýtasis saĩtas	supàprastintoji kalbà
invertúotasis tèkstas	numatýtasis šriřtas	susietasis sąrašas
įstatýtoji komànda	numatýtasis spausdintùvas	suskleistasis lãngas
išplèstasis skaidinýs	numatýtoji kalbà	sužénklintasis sąrašas
išskleistasis lãngas	numatýtoji koduôtë	šifrúotasis ryšýs
įtaisýtasis manipuliãtorius	numatýtoji núostata	užkrèstasis fáilas
įtaisýtasis procèsorius	numatýtoji reikšmë	užkrèstóji rinkmenà
įtaisýtoji programà	numatýtoji spalvà	užsklèstasis langëlis
įterptasis stilius	paskìrstytasis dárbas	žymétasis taisinýs
įterptóji pãprogramë	paskìrstytoji atmintìs	

Neįvardžiuotinis neveikiamosios rūšies būtojo laiko dalyvis + daiktavardis

aplankýtas tinklãlapis	išsiųstì laiškãĩ	kompiuterizúotas projektãvimas
falsifikúotas láiskas	išskaidýta šviesà	kompiuterizúotas vertimas
gautì laiškãĩ	kirčiúota raĩdë	neapdorótas tèkstas

neapdoróti dúomenys	paliktà vietà	skaitýta gijà
neapibréžtas kintamàsis	pamestà rinkmenà	skaitýtas láiškas
neskaitýta gijà	pàmentas fáilas	skaitýti laiškaĩ
neskaitýtas láiškas	parýškintas tèkstas	sudvėjinta priėiga
netikėta klaidà	performúotas pōpierius	sulėtintas šuōlis
nulėistas ženklas	rezervúotas žōdis	sumāžintas meniù
pakėltas ženklas	rezervúota vietà	

Neįvardžiuotinis veikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvis + daiktavardis

besikaitaliójanti klaidà	išsipakúojanti rinkmenà	neveĩkiantis saĩtas
blýksintis tèkstas	išsipakúojantis fáilas	sleĩkantis tèkstas
bùdintis cĩklas	mažėjantys báitai	
didėjantys báitai	mĩrksintis tèkstas	

Įvardžiuotinis veikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvis + daiktavardis

atstováujantysis sėrveris	nusilėidžiantysis meniù
àtveriančioji programà	optimizúojantysis kompiliàtorius
bėgančioji eilùtė	spaĩrtinančioji atmintinė
iškỹlantysis ląngas	valďdantysis kompiùteris

Veikiamosios rūšies būtojo kartinio laiko dalyvis + daiktavardis

lĩkęs láĩkas	patýręs naudótojas
mĩręs klavĩšas	praėjęs láĩkas

Įvardžiuotinis reikiamybės dalyvis + daiktavardis

archyvúotinasis fáilas	archyvúotinoji rinkmenà
------------------------	-------------------------

Neįvardžiuotinis reikiamybės dalyvis + daiktavardis

neskelbtinà informàcija	tĩkslintina eilùtė
-------------------------	--------------------

Įvardis (įvardžiuotinis ar paprastasis) + daiktavardis

savàsis formàtas	savóji veĩksena	vĩsas ekrànas
savàsis kompiliàtorius	vĩsas meniù	

Daiktavardžio kilmininkas + daiktavardis

aboneŋto vařdas	atjungtiēs bűsena	bűsenų tvarytűvė
adresątu sęrařas	atmintiēs apsaugà	cìklo invariántas
adresąvimo klaidà	atmintiēs iřklotinė	cìklo kintamàsis
adresýno impòrtas	atmintiēs įtaisas	cìklo sakinŷs
adresýno įrařas	atmintiēs kortėlė	darbàlaukio aplinkà
ãdreso káukė	atmintiēs paskyrimas	darbàlaukio fònas
ãdreso pérkodavimas	atmintiēs segmeŋtas	darbàlaukio júosta
ãdreso skaidrűmas	atsakomŷbės neprisiėmimas	darbàlaukio užskleidimas
ãdreso vertimas	atsiuntimo sraűtas	dárbo knygà
adresų júosta	atsiuntimo tvarkytűvė	dárbo lãkřtas
adresų knygà	atskaitōs laĩkas	dãrinio identifikãtorius
adresų magistrãlė	atskaitōs tãřkas	dãtos formãtas
ãkcijų diagramà	ãtspalvių glaũdinimas	dãtos skirtűkas
akumuliãtoriaus įkrova	atřaukimo sęrařas	dãtos ŷymà
algorĩtmų animãcija	áuksa pjűvis	dėklo kãdras
alternatŷvos klaviřas	báitų apgrėŷimas	dėrinimo komãnda
amplitűdės moduliãvimas	báitų eiliřkűmas	dėrinimo programà
aŋtrařčių stilius	baĩso kòdeksas	diagrãmos aŋtrařtė
aparatűros įrengimas	baĩso kòderis	diagrãmos sritis
apgaubimo stilius	baĩso pãřtas	diagrãmos tèkostas
apgrãžōs inŷinėrija	beĩsiko kalbà	diagrãmos užuòmina
apkirpimo linijos	bìtų káukė	diagrãmos vedìklis
apkrovōs balansuòklis	blòko koordinãtės	dialògo lãngas
aplinkōs kintamàsis	blòko řeřėlis	dialògo rengŷklė
apsupimo stilius	blòkų ŷenklaĩ	diegimo programà
apvãlinimo paklaidà	braĩŷymo programà	diegimo variãntai
ãpvalkalo scenãrijus	braĩŷymo sritis	dĩsko cilĩndras
archŷvo fáilas	brűkalo ãplankas	dĩsko fragmentãvimas
arcŷvo rinkmenà	brűkalo pòŷymis	dĩsko galvűtė
argumeŋtų skirtűkas	brűkalo ŷurnãlas	dĩsko plokřtėlė
aseŋblierio direktyvà	bűferio iřtuřtėjimas	dĩsko sėktorius
aseŋblierio kalbà	bűferio pérpildymas	dĩsko skaidinŷs
atitikmenų lentėlė	bűsenos júosta	dĩsko svirtis

disko takėlis	eilučių operacija	figūrų sankirta
disko vardas	eilučių reiškiny's	figūrų viršmas
diskų įtaisas	eilučių sąjunga	filmų rengyklė
diskų tvarkytuvė	eilučių skirtukas	filtrų žurnālas
dokumen'tų sekā	eilutės aukštis	fono piešinys
duomenų apsaugā	eilutės numeris	formātų darnā
duomenų apdorojimas	eilutės pabaigā	formātų kopijuoklis
duomenų bānkas	eilutės patraukimas	fōmulių jūosta
duomenų bāzė	eilutės skaidymas	fōmulių lāngas
duomenų bitas	ekrāno filtras	fōrmų praeitis
duomenų gavýba	ekrāno koordinatės	fōrmų tvarkytuvė
duomenų blōkas	ekrāno mirgėjimas	gáirės atribūtas
duomenų konfereñcija	ekrāno šriftas	gáirės ženklėlis
duomenų kategòrija	ekrāno užsklanda	galiójimo sritis
duomenų magistrālė	ekspòrto filtras	granitūrų šeimā
duomenų nepažeistumas	ekspòrto vediklis	garsājuostės montāvimas
duomenų pakėtas	erdvės elementas	garso dubliāvimas
duomenų pirštinės	estafetės pakėtas	garso elementas
duomenų prieinamūmas	eterneto ādresas	garso fáilas
duomenų segmeñtas	eūro ženklas	garso grotuvė
duomenų sraūtas	fáilo formātas	garso išvedinys
duomenų struktūrā	fáilo fragmeñtas	garso kòdeksas
duomenų suvienódinimas	fáilo pabaigā	garso kòderis
duomenų šaltinis	fáilo póžymis	garso konfereñcija
duomenų tipas	fáilo tipas	garso plōkštė
duomenų vaĩzdas	fáilo vardas	garso rinkmenā
duomenų vientisūmas	fáilų atkūrimas	garso tinklāraštis
duomenų vizualizācija	fáilų kilnójimas	garsų generātorius
Dvòrako klaviatūrā	fáilų sèrveris	garsų glaūdinimas
eigōs indikātorius	fáilų tvarkytuvė	garsų maišiklis
eigōs jūosta	fáilų vīrusas	garsų rengyklė
eilučių dažnis	fāzės moduliāvimas	gavėjų sąrašas
eilučių intervālas	figūrų atimtis	gyvāvimo ciklas
eilučių lāužymas	figūrų sąjunga	glaūdinimo láipsnis

glauðinimo sántykis	internèto telefònija	júostos paskyrìmas
glòdinimo teptùkas	įrankių júosta	júostos plòtis
grāfikos fáilas	įrašo pérklausa	kādrų dāžnis
grāfikos koprocèsorius	įrašo péržiūra	kaitòs sekà
grāfikos plòkštè	įrišìmo paraštè	kaitòs ženklas
grāfikos rengỹklè	įspèjìmo lāngas	kalbòs atpažinìmas
grāfikos rinkmenà	istòrijos sàrašas	kalbòs elemeñtai
grāfikos spartintùvas	įsukos trukmè	kalbòs identifikàtorius
grāfikos terminālas	iškarpìnès žiūrỹklè	kalbòs kòdas
grāfikos žiūrỹklè	įškarpu krepšèlis	kalbòs núostatos
gramātikos klaidà	išsiuntìmo sraùtas	kalbų inžinèrija
gramātikos tikrintùvè	įstekliaus atláisvinimas	kalendòriaus programà
gražinimo sàrašas	įstekliaus identifikàtorius	kanālo pavadinimas
Grigāliaus kalendòrius	įstekliaus paskyrìmas	kanālu lygmuò
Grinvičo laìkas	įsteklių eilùtè	kanālu sutánkinimas
grįžìmo ādresas	įsteklių fáilas	katalògo vařdas
grįžìmo klavišas	įsteklių kompiliàtorius	katalògu mèdis
grįžimų metòdas	įsteklių rinkmenà	katalògu sèrveris
įèjìmo tāsкас	įsteklių sèkcija	kategòrijų ašìs
įèjìmo tinklālapis	įsteklių tvarkytùvè	kaupìklio vařdas
įkèlìmo programà	išvedìmo mèdis	keitìmo veìksena
impòrto fìltras	išvestiès péradresavimas	kèlìmo ženklas
impòrto vedìklis	įtaisų apklausà	kèlìmų kópèčios
indeksāvimo fáilas	įtaisų skaidrùmas	kèlio vařdas
indeksāvimo rinkmenà	įtaisų tvarkutùvè	kiñtamojo āprašas
iñdekso regìstras	įterpìmo klavišas	kiñtamojo reišmè
informācijos apdorójimas	įterpìmo tāsкас	kiřčio ženklas
informācijos kièkis	įterpìmo veìksena	kirìlicos rāšmenys
informācijos saugyklà	įvedìmo klavišas	klaidòs kòdas
informācijos šaltinìs	įvedìmo mygtùkas	klaidòs pranešìmas
internacionalizācijos klaidà	jāvos kalbà	klāsių bibliotekà
internèto fìltras	javaskrìpto kalbà	klastòtès aptikìmas
internèto įsteklius	jāvos komplèktas	klaviatūros blokāvimas
internèto kavìnè	júodraščių āplankas	klaviatūros bùferis

klaviatūros būseną	kompiuterio žodis	laiško antraštė
klaviatūros įvykis	kompiuterių kartą	laiško apipavidalinimas
klaviatūros lygis	kompiuterių klase	laiško gražinimas
klaviatūros pranešimas	kompiuterių mokslas	laiško identifikatorius
klaviatūros registras	kompiuterių saugumas	laiško įteikimas
klaviatūros treniruoklė	kompiuterių tinklas	laiško šablonas
klavišo kodas	kompiuterių virusas	laiškų daugintuvas
klavišo paspaudimas	komponavimo failas	laiškų filtras
klieņto programą	komponavimo rinkmeną	laiškų grupavimas
klieņto sritis	konstantos apibrėžtis	laiškų importas
klieņtų ieškỹklė	konstantos aprašas	laiškų komponavimas
kodų lentelė	kontūro veiksena	laiškų serveris
kokybės tarnyba	koordināčių ašis	laiškų ženklinimas
kokybės užtikrinimas	kopijų skaidrumas	lākšto āsėlė
komādos eilutė	kraštinių stilius	langėlio formātas
komādos registras	kreipinių dėklas	langėlio patikrą
komandų failas	kreipties trukmė	langėlio žymėklis
komandų grandinė	kryžiaus ženklas	langėlių blōkas
komandų interpretatorius	kultūros elementas	langėlių sritis
komandų klavišai	kultūros specifikācija	lāngo antraštė
komandų modifikāvimas	laidos delta	lāngo pritvirtinimas
komandų rinkmeną	laidos informācija	lāngo ženklėlis
komandų segmenas	laiko formātas	langų aplinką
komandų sistemą	laiko jūosta	langų tvaekytuvė
komandų skaitiklis	laiko kvāntas	laņkymų skaitiklis
komentāro indikātorius	laiko kvantāvimas	lāpo formātas
kompiliatoriaus direktyvą	laiko planuoklė	lāpo padavimas
kompiliavimo klaidą	laiko serveris	laukimo būseną
kompiliavimo konstanta	laiko skalė	laukimo laikas
kompiliavimo laikas	laiko skirstymas	lėksikos analizė
kompiliavimo trukmė	laiko skirtukas	lėksikos klaidą
kompiuterio ādresas	laiko tarpas	lentelės filtras
kompiuterio architektūrą	laiko žymą	lentelės lygiuotė
kompiuterio galią	laipsnio ženklas	lentelės stilius

lentēlēs valdīklis	maršrūtų lentelė	neveikōs laikas
liceņcijas sutartīs	masīvo elementas	nukreipīmo sakinīs
lygiarāņģių architektūra	mēdijos leistuvė	nukreipīmų lentelė
lygiarāņģių ryšys	metapaieškōs sistēmā	numerāvimo stilius
lygiarāņģių sāntykis	miēgo būsenā	nūmerio žēnklas
lyginimo operācija	mygtuko etiketė	núostatų impōrtas
lyginūmo bitas	mygtukų jūosta	núotykių žaidimas
lyginūmo klaidā	mīnuso žēnklas	objekto deformāvimas
lyginūmo tikrinimas	mirkšėjimo dažnis	objekto idėjimas
līnijos adaptieris	modeliāavimo programā	objekto ištempīmas
līnijos pralaidūmas	modifikācijų ātorius	objekto pakreipīmas
līnijos stilius	mókymosi komponēntas	objekto susiejīmas
līnijos stōris	mókymosi objektas	objektų dauginimas
līpso kalbā	muāro piešinīs	objektų pasirinkimas
liūdijimo atnaūjinimas	mūzikos animācija	operācijas kōdas
liūdijimų grandinė	naikīnimo klavišas	operācijas žēnklas
liūdijimų įstaiga	naktiēs darinīs	operācijų prioritētas
liūdijimų patikrā	namų kinas	pabaigōs bitas
liūdijimų tvarkytuvė	namų kompiūteris	pabaigōs klavišas
lokālēs identifikātorius	namų tiņklas	originālo ātorius
lokalizācijas klaidā	naršyklēs sāsaja	originālo kalbā
lokalizācijas komentāras	nařšymas balsū	pabraukīmo brūkšnīs
lokalizācijas testāvimas	nařšymo jūosta	pabraukīmo stilius
lokalizāavimo kalbā	nařšymo mygtukas	pāgrindo līnija
lotýnų abėcėlė	nařšymo praeitis	paieškōs mēdis
lotýnų rāšmenys	nařūmo tēstas	paieškōs pōžymis
magistrālių tiltas	naudōtojo lokālė	paieškōs praeitis
maišōs fūkcija	naudōtojo prōfilis	paieškōs reiřkinīs
maišōs konfliktas	naudōtojo sāsaja	paieškōs sērveris
maišōs lentelė	naudōtojo vařdas	paieškōs sistēmā
maišōs reikřmė	naudōtojo žodýnas	paieškōs sritis
maitīnimo blōkas	naudōtojų grūpė	paieškōs triūkřmas
marřrūto parinkīmas	naujīenų grūpė	pakaitōs simbolis
marřrūto parinktūvas	naujīenų skaitytuvė	pakāvimo programā

pakópos ženklēlis	pateikimo lygmuo	péržvalgos lentēlē
paleidimo disks	pateiktiēs demonstrāvimas	piešimo programā
paleidimo eilē	pateiktiēs šablōnas	pilkūmo balānsas
paleidimo fáilas	patikrōs tarnýba	pilkūmo tōnas
paleidimo írašas	pāuzēs klavišas	pirkinių vežimēlis
paleidimo rinkmenā	pavaldūmo sántykis	plētōčīų magistrālē
paleidimo sēktorius	pavéikslo fíltras	plētōtēs līzdas
paleidimo skaidinýs	pavéikslų glaūdinimas	plētōtēs plōkštē
paragrāfo žénklas	pavéikslo išklotinė	pókalbių kambarýs
parāmetrų pērdavimas	pavéikslo krāštas	pókalbių kanālas
pasirāšymo liūdijimas	pavéikslo plānas	pókalbių lāngas
paskālio kalbā	pavéikslų kaitā	pókalbių programā
paskyrōs blokāvimas	pavéikslų lygiuōtē	pókalbių sērveris
paskyrōs vārdas	pavéikslų tvarkytuvē	pókalbių tarnýba
paskirtiēs ādresas	pavōjaus signālas	pókalbių žurnālas
paskirtiēs disks	pelēs gēstas	pólangio mygtūkas
paskirtiēs fáilas	pelēs įvykis	pólangių skirtūkas
paskirtiēs įrenginýs	pelēs jungtis	pōpieriaus dėklas
paskirtiēs katalōgas	pelēs kilimēlis	pōpieriaus padavīklis
paskirtiēs rinkmenā	pelēs klavišas	pōpieriaus strigtis
paskyrų polītika	pelēs pēdsakas	pōpieriaus traukīklis
paslaugų programā	pelēs pranešimas	pstskripto kalbā
paslaugų teikējas	pelēs ratūkas	pótikslio káuķē
pastráipos siǣmbolis	pelēs rutuliūkas	pradžiōs bītas
pastráipos skáidymas	pelēs tvarkýklē	pradžiōs katalōgas
pastráipų skirtūkas	pelēs užvaldymas	pradžiōs klavišas
pāšto administrātorius	pelēs žymėklis	pradžiōs meniū
pāšto dėžutē	pérjungimo klavišas	pradžiōs tinklālapis
pāšto rōbotas	pérjungimo mygtūkas	praeitiēs katalōgai
pāšto sērveris	pérkrovos klaidā	praeitiēs sārašas
pāšto tarnýba	pērpildymo situācija	pranešimo identifikātorius
pataisų pakētas	pértraukties procedūrā	pranešimų gavīklis
pateikčiū rengýklē	péržiūros indikātorius	prastovōs koeficieñtas
pateikčiū vedīklis	péržiūros sritis	prēķēs ženklas

prīeigos klavišai	progrāmos skaitīklis	rāšymo tañkis
prīeigos kontròlè	progrāmos segmeñtas	rāšymo téisè
prīeigos rāktas	progrāmos specifikācija	rašmenų sánglauda
prīeigos skaidrūmas	progrāmos strigtis	rāšto sistemà
prīeigos tāškas	progrāmos tèkstas	rāšto žénklas
prīeigos téisè	progrāmų inžinèrija	reākcijos laĩkas
priēmimo bañdymai	progrāmų júosta	registrācijos vařdas
priēmimo tèstas	progrāmų pakètas	registrācijos žénklas
prīemonių júosta	progrāmų sāsaja	registrāvimosi pranešĩmas
prīemonių komplèktas	progrāmų testāvimas	regìstro póraktis
prīerašo fáilas	progrāmų tvarkytùvè	regìstro rāktas
prīerašo rinkmenà	prològo kalbà	regìstro reikšmė
prīevado nùmeris	pròmilės žénklas	regìstro skỹrius
prīevado tvarkỹklè	pseudogrāfikos žénklas	regìstro tvarkytùvè
prijungtiès búsenà	pùlto emuliātorius	regìstro vùršraktis
priminìmo lāngas	pùslapio atpažinĩmas	reikšmių ašis
prisijungìmo indikātorius	pùslapio formātas	reklāmos programà
prisijungìmo klaidà	pùslapio krāštas	rezultātų fáilas
prisijungìmo scenārijus	pùslapio orientācija	rezultātų rinkmenà
pristātymo lāngas	pùslapio parāmetrai	rėžių klaidà
pristātymo tinklālapis	pùslapio pārinktys	rikiāvimo eilė
priskyrimo sakiniỹs	pùslapio rēmēlis	rikiāvimo metòdas
privatùmo lỹgis	pùslapių numerāvimas	rikiāvimo programà
privatùmo polìtika	pùslapių skirtùkas	rikiāvimo rāktas
procedūros invariāntas	rādijs dāžnis	rinkìmo klaidà
pròcento žénklas	rādinio atitiktis	rinkmenòs formātas
pròcentų formātas	raĩdžių lỹgis	rinkmenòs fragmeñtas
procèso búsenà	rañkraščio atpažinĩmas	rinkmenòs pabaigà
procèsoriaus regìstras	rāstro kaĩpas	rinkmenòs póžymis
procèsų grandinè	rāšalo kasètè	rinkmenòs tipas
programāvimo kalbà	rašýbos klaidà	rinkmenòs vařdas
programāvimo paradigmà	rašýbos tikrintùvè	rinkmenų atkūrĩmas
progrāmos įdiegĩmas	rāšymo klaidà	rinkmenų sèrveris
progrāmos pavadinimas	rāšymo sakiniỹs	rinkmenų tvarkytùvè

rinkmenų virusas	sistėmų programotojas	spalvės kodas
rūšio patikrinimas	siuntų katalogas	spalvės parinkiklis
rūšio trukmė	skaičiaus eilė	spalvų erdvė
rūškinimo teptukas	skaičiaus ilgis	spalvų gamà
rodyklės stilius	skaičiaus mantisė	spalvų kaità
rodyklių klavišai	skaičiaus modulis	spalvų keitiklis
saistymo laikas	skaičiaus ženklas	spalvų mąžinimas
saistymo trukmė	skaičiavimo sistema	spalvų modelis
santykio operacija	skaičiuoklės formulė	spalvų palètė
sąrašo langėlis	skaičiuoklės knyga	spalvų skaičius
sąrašo skirtukas	skaičiuoklės ląkštas	spalvų skaidymas
saugos siena	skaičiuoklės sąrašas	spalvų sukeitimas
saugumo modulis	skaidinių lentelė	spaudinio pėržiūra
saugumo politika	skaidrės antraštė	spaudinių komponāvimas
saugumo priemonė	skaidrės dubliāvimas	spāusdinimo eilė
saugumo spragà	skaidrių demonstrāvimas	spāusdinimo galvutė
saugumo taisyklės	skaidrių keitimas	spāusdinimo klavišas
scenārijų kalbà	skaidrių skaitytuvas	spāusdinimo nūostatos
seānso rąktas	skaidrių šablonas	spāusdinimo spartà
seānso slapukas	skaidrių trafaretas	spausdintuvo atmintis
seānų lygmuo	skaitymo klaidà	spausdintuvo nūostatos
sėkcijų skirtukas	skaitymo maketas	spausdintuvo šriftai
semāntikos klaidà	skaitymo sakinyš	spausdintuvo tvarkyklė
sertifikavimo įstaiga	skaitmenų klavišas	sprendimų lentelė
sėrverio programėlė	skambūčio ženklas	sprendimų mēdis
sėrverio vārdas	skilčių skirtukas	srities užpildymas
simbolių šriftas	sklaidos kanālas	srities vārdas
siñtaksės anālizė	slaptāžodžių tvarkytuvė	stabdos tāsкас
siñtaksės klaidà	slapukų fīltras	stogėlio ženklas
siñtaksės parýškinimas	slapukų tvarkytuvė	strigčių pranešyklė
sistėmos adminintrāvimas	slinkties jūosta	stulpėlio antraštė
sistėmos juostelė	slinkties klavišas	stulpėlio plōtis
sistėmos operātorius	slinkties mygtukas	suderinamumo veiksenà
sistėmos šriftas	spalvės bitai	sukeitimų failas

sukeitimų rinkmenà	taisinių žymėjimas	tinklėlio parāmetrai
sukeitimų skaidinys	tàktų dāžnis	tiņklo administrātorius
sukimo ceņtras	tàktų generātorius	tiņklo architektūrā
susitapātinimo klaidà	tapatūmo nustātymas	tiņklo diskas
svėčio paskyrà	tarnāvimo sántykis	tiņklo etikėtas
svetainės admininstrātorius	tārpo klavišas	tiņklo katalogas
svetainės ādresas	teisingūmo lentėlė	tiņklo káuķė
svetainės lokalizāvimas	tėksto animācija	tiņklo kompiūteris
svetainės piktogramà	tėksto blòkas	tiņklo konfliktas
svetainės struktūra	tėksto formatāvimas	tiņklo lygmuò
šaknìnis katalogas	tėksto įdėjimas	tiņklo plòķstė
šālinimo klavišas	tėksto ištraukìmas	tiņklo protokòlas
šālinimo programà	tėksto kryptis	tiņklo sėrveris
šešėlio nūostata	tėksto langėlis	tiņklo topològija
šešėlio skaidrūmas	tėksto láužymas	tinklų sietūvas
šešėlio stilius	tėksto lygiuòtė	tinklų tìltas
šiūkšlių rinktuvė	tėksto orientācija	fòno vařdas
šnekòs atpažinimas	tėksto segmentāvimas	transpřòrto lygmuò
šnekòs sintezātorius	tėksto spalvà	traukòs tāsķas
šnipinėjimo programà	tėkstų redāktorius	Tròjos arklỹs
šrifto dỹdis	tėkstų rengỹklė	trūpmenos skirtūkas
šrifto pākaitalas	teptūko stilius	túkstančių skirtūkas
šrifto stilius	terminālo emuliātorius	túkstantmečio klaidà
šrifto surogātas	terminālių klāsė	užduočių júosta
šriftų kasėtė	tinkamūmo mètrika	užduočių keitimas
šriftų rengỹklė	tinkamūmo testāvimas	užduočių pėrjungimas
šriftų suderinamūmas	tinklālapio ādresas	ùžķlausų kalbà
šriftų šeimà	tinklālapio añtraštė	ùžpildo rankenėlė
tabuliāvimo klavišas	tinklālapio pavadinimas	ùžpildo rašmuò
tabuliāvimo pozicija	tinklālapio pėradresavimas	užšifrāvimo liūdijimas
tabuliāvimo užpildas	tinklālapių rašỹklė	vaizdājuostės montāvimas
tabuliāvimo ženklas	tinklālapių redāktorius	vaizdo adāpteris
tabuliāvimo žymė	tinklālapių rengỹklė	vaizdo atmintis
tabuliāvimo žiņgsnis	tinklėlio nūostatos	vaizdo fāilas

vaizdo iškarpa	vaidyto magistrālė	virusų bāzė
vaizdo kāmėra	vaidyto signālas	visų ādresas
vaizdo keitiklis	vaidyto skydėlis	žaidimo kōdas
vaizdo konfereñcija	vaidyto ženklas	žaidimų priėvadas
vaizdo leistūvas	valiutos formātas	žaidimų pūltas
vaizdo leistuvė	valiūtų ženklai	žėnkinimo kalbā
vaizdo plōkštė	valstybės kōdas	žėnkinimo stilius
vaizdo rinkmenā	vardų erdvė	žėnklo bitas
vaizdo siejīklis	vardų konfliktas	žėnklo kōdas
vaizdo sietūvas	vāsaros laikas	žėnklo stačiākampis
vaizdo signālas	veiklōs grāfikas	ženklų atpažinimas
vaizdo telefōnas	veiksenos indikātorius	žymėklio padėtis
vaizdo tinklāraštis	veiksmo mygtūkas	žiniātinklio lietūvinimas
vaizdo tvarkỹklė	veiksnūmo koeficieñtas	žiniātinklio lituanizāvimas
vaizdo žaidimas	vėrsijos žymā	žiniātinklio paslaugā
vaizdų apdorójimas	vėrsijų saugyklā	žiniātinklio paštas
vaizdų atpažinimas	vėrsijų sistemā	žiniātinklio sėrveris
vaizdų glaūdinimas	vertimo atmintis	žinyno fāilas
vaizdų lāngas	vertimo klaidā	žinyno rinkmenā
vaizdų rengỹklė	vertimo programā	žōdžio ribā
vaizdų sėrveris	výkdymo klaidā	žōdžių kėlimas
valdiklių grūpė	výkdymo konstānta	žurnālo lāngas
vaidyto įtaisas	výkdymo laikas	
vaidyto klavišas	výkdymo trukmė	
vaidyto kōdai	viruso kōdas	

Nekaitomas žodis + daiktavardis

A4 formātas	BSD liceñcija	CSV formātas
ANSI koduōtė	CAB fāilas	CVS saugyklā
API sąsaja	CAB rinkmenā	DLL bibliotekā
ASCII koduōtė	C kalbā	DML kalbā
AZERTY klaviatūrā	C++ kalbā	FTP ādresas
AŽERTY klaviatūrā	CSS kalbā	FTP protokōlas
BIOS sistemā	CSS stiliai	GIF fāilas

GIF rinkmenà	PHP kalbà	VRML kalbà
GPL liceñcija	PNG fáilas	XUL kalbà
GPS sistemà	PNG rinkmenà	
GSM sistemà	PO fáilas	el. čekis
HTML kalbà	POP protokòlas	el.dokumeñtas
HTTP protokòlas	PO rinkmenà	el. knygà
ICO rinkmenà	POSIX standártai	el. láiškas
IMAP protokòlas	PPP protokòlas	el. pàrašas
INF fáilas	QWERTY klaviatūrà	el. pàštas
INF rinkmenà	QWERTZ klaviatūrà	el. pinigìnè
IP àdresas	RSS kanàlas	el. prekyba
IP protokòlas	RTF formàtas	el. žinýnas
ISO standártas	SGML kalbà	el. žurnàlas
JAR fáilas	S-HTTP protokòlas	
JAR rinkmenà	SLIP protokòlas	„Basic“ kalbà
JDK komlèktas	SMS žinùtè	„Gopher“ sistemà
JPEG fáilas	SMTP protokòlas	„EMAScript“ kalbà
JPEG formàtas	SOAP protokòlas	„Java“ kalbà
JPEG rinkmenà	SQL kalbà	„JavaScript“ kalbà
JPEG formàtas	SSL protokòlas	„JScript“ kalbà
LDAP protokòlas	SVG kalbà	„Kermit“ protokòlas
LGPL liceñcija	TCP/IP protokòlas	„Lisp“ kalbà
LST standártas	TIFF formàtas	„MathML“ kalbà
MIDI protokòlas	TLS protokòlas	„Pascal“ kalbà
MIME protokòlas	TMX formàtas	„Perl“ kalbà
MIME tìpas	URI identifikàtorius	„PosScript“ kalbà
MP3 formàtas	URL àdresas	„Prolog“ kalbà
MPL liceñcija	USB jungtìs	„repeat“ cìklas
NNTP protokòlas	USB magistràlè	„while“ cìklas
OCSP protokòlas	UTF-16 kodàvimas	
OLE technologija	UTF-8 kodàvimas	Bezjè kreivè
OSI mòdelis	WAP protokòlas	
PDF fòrma	XML kalbà	álfa kanàlas
PDF formàtas	XSL kalbà	álfa vèrsija

álfa testāvimas	betà vèrsija	meniù grùpè
betà laidà	meniù skirtukas	meniù elemeñtas
betà testāvimas	meniù júosta	meniù žymėklis

Dvižodžiai terminai su postpoziciškai prijungtais dėmenimis

Daiktavardis + prielinksninė konstrukcija

glaūdinimas su praradimais	pranešimas apie klaidą
glaūdinimas be praradimų	pranešimas apie registravimąsi
dalýba iš nūlio	rāšymas ir į pódėlį
bítas per sekūndę	rāšymas per pódėlį
apsaugà nuo rāšymo	registrāvimasis į seānsą
apsaugà nuo kopijāvimo	sārašas su ítraukomis
kreipinýs į fūnkciją	spāusdinimas su šešėliais
kreipinýs į procedūrà	tārpas tarp pūslapių
paieškà į gýlį	tāškas per vīdurį
paieškà į plōtį	ūžrašas ant klavišo

Daiktavardis + daiktavardžio naudininkas / įnaginingas / vietininkas

apsimetimas kitù (-à)	žaidimas vaidmenimis	publikāvimas žiniātinklyje
įvedimas balsù	žymėjimas vėliavėlè	taškaĩ cólyje
pókalbis internetù	bendradarbiāvimas tinklè	pāstabos pranešėjui
skleidimas bangomis	bítai cólyje	pritáikymas neigaliesiems
transliāvimas žiniātinkliu	brūkšnýs viršujè	
žaidimas paštù	klaidà progrāmoje	

Daiktavardis + bendratis / padalyvis / prieveiksmis

eilūtės žemiaū	slinkimas kairėn	paleidimas neišjūngus
eilūtės aukščiaū	slinkimas žemýn	prieiga atsijūngus
grįžimas atgaĩ	paieškà reñkant	veĩksmas spūstelėjus
slinkimas aukštýn	mókymasis bendradarbiāujant	negalėjimas išsižadėti
slinkimas dešinėn	paleidimas išjūngus	

Keliažodžiai sudėtiniai terminai

Trižodžiai

A grupės formatai	atgalinio skambinimo numeris
32 bitų kompiuteris	atpažinimas radijo dažniū
64 bitų kompiuteris	atsitiktinių skaičių generatorium
absoliučiosios bloko koordinatės	atsiuntimo tvarkytuvės žurnalas
absoliučiosios langelio koordinatės	atsauktų liudijimų sąrašas
absoliutūs universalūs adresas	atvėrto failo numeris
abstraktūs duomenų tipas	atvirasis vidinis tinklūnas
adaptyvūs tinklū tiltas	atvirkštinio pėrpildymo situacija
adresų atitikmenų lentelė	atvirkštinis igaliotasis sėrveris
adresų knygų impėrtas	reikšminių skaitmenų praradimas
adresų knygų įrašas	atvirėji grāfikos bibliotekā
AGS spalvų mėdelis	atvirėji progrāminė įranga
AGŠ spalvų mėdelis	aukščiausiojo lūgio sritis
aklasis tēksto rinkimas	automātinis lentelės fīltras
aktyviėsis mātricos monėtorius	automātinis pėpėriaus padavimas
aktyviėsis mātricos vaizduėklis	āutoriaus tėisių ženklas
analėginis skaitmeninis keitiklis	Bābidžo analėtinė mašinā
ankstėsnio pūslapio klavīšas	B grupės formatai
anonėminio pāšto sėrveris	bāitų eiliškūmo ženklas
antivirusinė bėdinti programā	baltėsis dėžės testāvimas
antivirusinė pėržiūrėti programā	bangų lentelės siñtezė
añtraštės lūgio padėdinimas	Bėkaus ir Nāuro fėrma
añtraštės lūgio panaikėnimas	bendrasis dialėgo lāngas
añtraštės lūgio sumāžėnimas	beñdro naudėjimo išteklius
añtrojo lūgio klavīšas	brūkšnėnė taškėnė linija
aparātinis saugūmo rāktas	C grupės formatai
apskaitės duomenų pabrukėmas	CMY spalvų mėdelis
apvalūs pūnkto ženklas	CMYK spalvų mėdelis
apverstėji lāpo pūse	dalėbos iš nūlio situacija
asinchrėninė grūpinė įranga	daūgelio naudėtojų sistemā
asmenėnė mygtėkų jūosta	daugiaprocėse operācinė sistemā
asmenėnių duomenų tvarkytuvė	daugėbinis klaidės pranešimas

dialògo lángo šablònas
didžiūjų raĩdzių klavišas
dināminė galiójimo sritis
dināminis atmintiės paskyrĩmas
dināminis kompiūterio ādresas
dināminis maršruto parinkĩmas
dināminis parametrĩnis tinklālapis
dināmiškai skāidomas lāngas
dĩsko ĩtaiso tvarkỹklė
dokumeĩto objėktų mòdelis
dokumeĩto tĩpo apibrėžtis
duomenų bāzės administrātorius
duomenų bāzės analĩtikas
duomenų bāzės normalizāvimas
duomenų bāzės schemā
duomenų bāzės sėrveris
duomenų bāzės vedĩklis
duomenų ĩvedĩmo lokālė
duomenų pakėto āntraštė
duomenų pakėtų fragmentāvimas
duomenų pakėtų tvarkytuvė
duomenų pėrdavimo spartā
duomenų pėrpildymo klaidā
duomenų tĩpo keitĩmas
duomenų trĩkumo klaidā
duomenų vāldomas apdorójimas
dų taškai viršujė
dvĩgubo krỹžiaus ženklas
dvikařčio spūstelėjimo trukmė
eilutės patraukĩmo ženklas
ekrāno atnaūjinimo dāžnis
ekrāno skiriamóji gebā
ekrāno spalvų lentėlė
ekrāno taškų dỹdis

el. pāšto ādresas
el. pāšto grupė
el. pāšto programā
el. skelbĩmų lentā
elektòninė skaičiāvimo mašina
elektòninė skelbĩmų lentā
elektòninė vizĩtinė kortėlė
elektòninio pārašo ĩranga
elektòninio pāšto aboneĩtas
elektòninio pāšto ādresas
elektòninio pāšto grupė
elektòninio pāšto programā
elektòninio pāšto žurnālas
estafėtinis magistrālinis tiĩklas
estafėtinis žiedĩnis tiĩklas
eurĩstinis maršruto parinkĩmas
eurĩstinis vĩrusų analizātorius
fāilų ĩsdėstymo sistemā
fāktinių parāmetrų sārašas
fiksúoto ĩlgio laukas
fiksúoto kablėlio formātas
fiksúoto kablėlio skaičius
fiktyvūs ĩškỹlantysis lāngas
formaliųjų parāmetrų sārašas
FTP duomenų saugyklā
fũkcijos parāmetrų sārašas
galutinio naudótojo liceĩcija
galvutės kontāktinė aikštėlė
gautų laiškų āplankas
geróji lāpo pusė
grĩžĩmas ĩ eilutės prādzia
gulsćioji skiriamóji gebā
horizontalioji skiriamóji gebā
horizontalioji slinktiės jũosta

ilgàsis fáilo vārds	klaidū taīsyms kòdas
ilgàsis rinkmenòs vārds	klaviatūros redagāvimo sritīs
ilgàsis sritiēs vārds	klaviatūros skaitmenū sritīs
ilgàsis sveikàsis skaičīus	klaviatūros ženklū sritīs
informācinēs ir komunikācinēs tehnològijos	klieñto sritiēs koordinātēs
inkamsuliúotasis duomenū tips	klieñto tapatūmo nustātymas
interaktyvūsis kompāktinis dīskas	kombinācinis brūkšnys viršujē
internacionalizúotasis īstekliaus identifikātorius	kombinācinis dešinīnis kiřtis
internacionalizúotasis sritiēs vārds	kombinācinis diakrītinis ženklas
internētinē informācijos paslaugā	kombinācinis kairīnis kiřtis
internētinē vaīzdo kāmera	kombinācinis pūsinis ženklas
internētinis gařso dienóraštis	kombinācinis riestīnis kiřtis
internētinis vaīzdo dienóraštis	komērcinē progāminē įranga
IP ādreso káuķē	kompāktinio dīsko rāktas
IPA fonētiniai ženklāī	kompāktinių dīskų leistūvas
ī raides panāšūs ženklāī	kompiuterīnēs grāfikos mòdelis
išorīniai pakópiniai stīliai	kompiuterizúota dārbo vietā
išorīnio maršrūto parinktūvas	kompozīcinē ženklū sekā
išsiųstū laiškū āplankas	kriptogrāfija viešúoju raktū
īterptīēji pakópiniai stīliai	kritīnēs situācijos lāngas
īvykių valdomas programāvimas	kurātoriaus vērtinamos užduotys
jāvos báitinē programā	kūrsų tvārkymo sistemā
jāvos virtualióji mašinā	laikinaī nemokamā programā
juodòsios dēžēs testāvimas	laikināsis įkeliamāsis šriftas
kartótinio įėjimo programā	laisvāsis vaizdū apdorójimas
katalògų suskleidimo simbòlis	laisvóji progrāminē įranga
keīčiamo dīdžio šriftas	laisvòsios kreiptiēs atmintīs
kēlio vārdo skirtūkas	laiškīnio pòpieriaus formātas
kenkīmo progrāminē įranga	láiško gavīmo pranešīmas
kiñtamo ilgio laūkas	láiško pristātymo pranešīmas
kirpīmo ir sutapīmo žymēs	láiško skaītymo pranešīmas
klaidòs reikšmingūmo kòdas	laiškū gavīmo sērveris
klaidū aptikīmo kòdas	

Keturžodžiai

32 bitų operacinė sistema	liudijimų įstaigos programinė įranga
64 bitų operacinė sistema	lotynų abėcėlės papildomas plėtinys
asimetrinė skaitmeninė aboneito linija	mokymosi turinio tvarkymo sistema
reikšminių skaitmenų pradžios situacija	nežinomo kartojimų skaičiaus ciklas
atvirojos programinės įrangos licencija	NTFS failų išdėstymo sistema
aukšto lygio programavimo kalba	NTFS rinkmenų išdėstymo sistema
AVI garso ir vaizdo formatas	pasaulinė mobiliojo ryšio sistema
duomenų bazių valdymo sistema	programos lango kontekstinis meniu
eilutės aukščio keitimo ženklas	simetrinė skaitmeninė aboneito linija
elektroninio parašo kūrimo įranga	skaitmeninis visuminių paslaugų tinklas
elektroninio parašo tikrinimo įranga	slankiojo kablėlio skaičių normalizavimas
FAT failų išdėstymo sistema	stulpelio pločio keitimo ženklas
galutinio naudotojo licencijos sutartis	tinklapis šiuo metu tvarkomas
globalinė padėties nustatymo sistema	vienkartinio rašymo kompaktinis diskas
grįžimo į eilutės pradžią ženklas	viešosios interneto prieigos taškas
iškylančiųjų langų blokavimo programa	viršutinis indeksas skaitmuo 1
iškylančiųjų langų testavimo tarnyba	viršutinis indeksas skaitmuo 2
kombinaciniai du taškai viršuje	viršutinis indeksas skaitmuo 3
laikina nemokama programinė įranga	virtualiosios realybės modeliavimo kalba
liudijimo atsarginės kopijos slaptažodis	visuminių paslaugų tinklo adapteris
liudijimų gliudijimo patikros protokolas	žemo lygio programavimo kalba

Penkiažodis

didelio pralaidumo skaitmeninė aboneito linija